

エスペラント

LA REVUO ORIENTA

十月號

Oktober, 1938

Jaro XIX N-ro 10

昭和七年一月十二日第三種郵便物認可 (毎月一回一日發行)
昭和十三年九月十日印刷
昭和十三年十月一日發行
第六千七百七十七號

【エス和は
和
エス
は
↓

新撰エス和辭典

岡本好次編
増補改訂版

底装(クロス装)六十銭・送料四銭・上装(革装)八十銭・送料六銭

エス和辭典中最良なるものとして定評ある本書はすでに五十版に達し我が國エスペラント運動史上に燦然たる金字塔を築きあげた。型はポケットに忍ばすに適する小型であるが、語彙は最新のものに到るまで収載して最も豊富であり、譯語は最も正確である。

岡本好次
新撰
エス和
辭典

最新彙語	最大内容
正確譯語	明白典據
鮮明印刷	堅牢製本
至便攜帶	廉至價格

見出語約七萬；各種専門語，最新語網羅
携帶に至便なコンサイス型 (7.5 x 15 cm)
二段組，一段 67 行 総紙數 824 頁
優美で，堅牢な革表紙，瀟洒な金文字入
薄手で，優秀なユニオンB印26号紙使用
鮮明無比な最新技術による寫真凸版印刷
普通語彙 674 頁，人名，地名，星座名 70 頁
和文エス譯その他日常必要な附録 50 頁

定價二圓五十銭・送料六銭
内容見本入詳細な説明書も申込次第送呈

財団法人 日本エスペラント學會

東京市木郷區元町一丁目

電話小石川 5415 番
(11区東京 11023) 番

清爽・秋の講習會

事變はいよいよ本格的長期建設期に入つた！我々祖國の文化を海外へ宣揚すべき者の任務は重い。我々はさらに大量のエスペラント技術者を必要とする。學べエスペラント！磨けよ技術！同志よ、君の兄弟を、友人を、講習會へ送れ！！

初等科 ABCの読み方からはじめ、文法一般におよび、簡易な読み物の譯讀、日常會話の指導にいたる。

期間：9月25日から11月24日まで 時日：月、木午後7時から9時まで

講師：高見 宏氏

教材：エスペラント講習書（30 錢）

資格：男女を問はず、ローマ字を解する者

會費：全期3圓（學會會員は2圓50錢）前納

中等科 初等程度の文法一般に通じたものに、やゝ程度の高い読み物を中心として、中等の文法知識、作文、會話の技術を與へる。

期間：9月26日から11月25日まで 時日：火、金午後7時から9時まで

講師：石堂清俊氏

教材：中等讀本（30 錢）

會費：全期3圓（學會會員は2圓50錢）前納

高等科 中等科修了の人のために、程度の高いエス文和譯、和文エス譯、會話等の技術を指導する。

期間：9月14日から11月19日まで 時日：土曜日午後7時から9時まで

指導者：伊藤巳酉三氏

教材：未定

會費：全期1圓50錢前納

研究科 中等科修了以上の程度の人々にザメンホフ著書の譯讀を中心とし高等文法の知識を與へる。

期間：制限なし（隨時出席）

時日：水曜日午後7時から9時まで

講師：佐々城佑氏

教材：La Revizoro（定價 80 錢）

會費：不要

會場 各科とも本會事務所階上

申込 各科とも（研究科を除く）開講當日受付（なるべく前日までにはがきで申込みおかれたし）。

財團法人 **日本エスペラント學會**

本郷元町1丁目13・市電元町下車・文化アパート横入

エスぺラント
LA REVUO ORIENTA

• Oktobro 1938 •

表紙: 光琳硯箱
El la japana belarto: Lakita skatolo
por inkŝtono, de Koorin
口繪: El la sezonoj de Japanujo: La sezono
de belarto

LA ENHAVO

Literaturo kaj Kulturo

- R. Kiyomi: Okakura Tenŝin, pioniro de la orientismo .. 2
清見陸郎・東洋主義の先覺者岡倉天心
- Dr. H. Asada: Kiamaniere oni distingas memmortigon de
la pasiva pendigo post strangolado 10
浅田一・縊死者の自殺他殺鑑定法
- N. Siga: Dio al subkomizo 12
志賀直哉・小僧の神様
- T. Dono: Kemiaj esploroj pri antikvaj metalaĵoj en la
Ekstrema Oriento 16
道野鶴松・東洋古代金屬文化史の化學的研究
- Kultura kroniko japana 6
日本文化通信

Lingva Studo

- 川崎直一: 名詞・語源と用法 30
N. Kawasaki: Etimologio de substantivoj
- 岡本好次・Seppik の新文法書をよみて 27
J. Okamoto: La Tuta Esperanto de Seppik
- 猪股直治・Ĥ の音と東北方言の Ĥe とに就て 29
N. Inomata: La konsonanto Ĥ en Sendai-dialekto

Lernigo

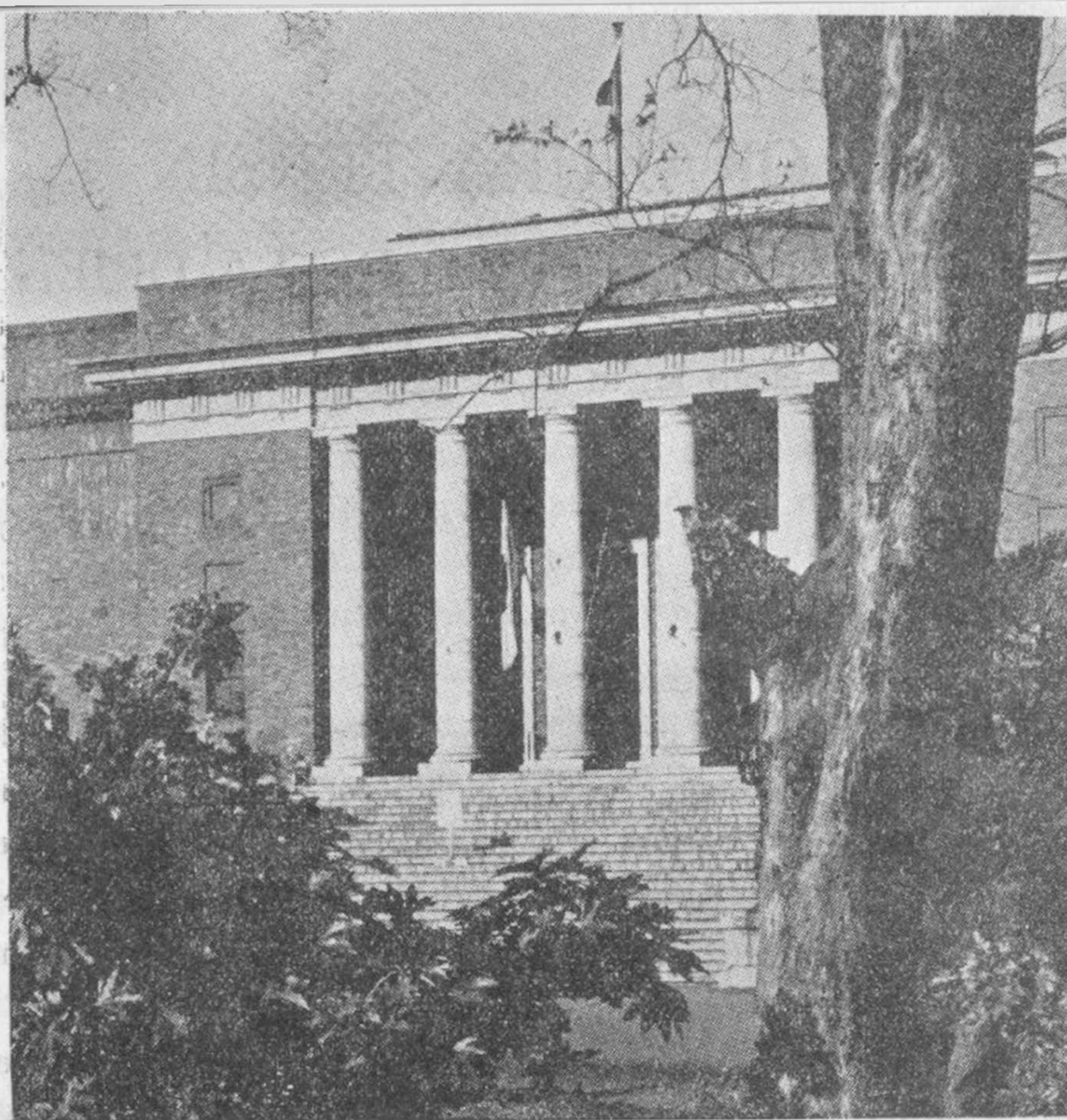
- 小坂狷二・前置詞略解—SUR 24
K. Ossaka: Pri la prepozicioj—Sur
- 伊藤己酉三・始めて・わたる・必ずしも 20
K. Ito: Gvido pri la tradukarto

Libertempa Legaĵo

- 池川清・ストックホルムのアグネス・ニルソン嬢 34
K. Ikegaŭa: F-ino Agnes Nilsson, Stockholm

Kroniko

- LA REVUO ORIENTA 37
北海道大會—日本大會提案—IEC 辭典完成—フランス郵便局—ロー
マ第2プログラム—最近の案内記—各地報道—個人消息—新聞雜誌と
エスぺラント—後援會報告
- LITERATURO KRESKAS・新刊紹介 9
- 本郷だより・Redakciaj vortoj 46

OKTOBRO

EL LA SEZONOJ DE JAPANUJO:—LA SEZONO DE BELARTO en Tokio daŭras de septembro ĝis oktobro. La registaro decidis okazigi ankaŭ en la nuna jaro ekspozicion de la Imperia Belarta Akademio. Generalo Araki, ministro de publika klerigo, diras, ke oni pentru per ŝlimo, se farbo elĉerpiĝus, kaj neniam cedu eĉ dum la milito.

La fotografaĵo montras Tokia Belarta Galerio en Ueno, kie okazas gravaj ekspozicioj de belartaĵoj.

OKAKURA TENŜIN

PIONIRO DE LA ORIENTISMO

Prelego farita okaze de la monata kunveno de T. E. K.

de ROKURÔ KIYOMI

Estimataj samideanoj.

Al mi estas granda plezuro, ke mi povas partopreni hodiaŭan kunvenon kaj vidi vin ĉiujn, ĉar mi mem, forlasinte Esperantan aferon por sufiĉe multaj jaroj, sentas min kvazaŭ esti la patro, kiu revenis hejmen post longdaŭra vagado. Kial mi forlasis Esperantujon tiel karegan? Estas diversaj kaŭzoj, kaj mi petas al vi, ke vi permesu min paroli almenaŭ pri unu kialo, ĉar ĝi iel rilatas al mia donita paroltemo.

Ĝi estas nenio alia ol la problemo de internaciismo kontraŭ naciismo, aŭ nacia tradicio. Esperanto, kiel oni ne bezonas diri, estas elpensita kiel lingva interkomprenigilo internacia. Tre nature estas, ke esperantistoj en-kaj-eksterlandaj ofte emas pli alte taksi internaciismon ol naciismon aŭ nacian tradicion, kaj tenas sin tute indiferente kontraŭ la lastaj. Almenaŭ en mia okazo, mi vidis ĉirkaŭ mi multe da tiaspecaj esperantistoj.

Mi ne pretendas diri, ke mi tra tuta mia esperantista vivo, neniam kaj neniel forgesis grave konsideri tiun problemon. Ne, milfoje ne! Certe estis al mi la periodo, kiam mi klopodis konscie forigi de mi amon aŭ inklinon por la tradicio kaj kulturo de la patrujo, kiu naskis kaj nutris min, kaj eĉ fieris min esti kosmopolitano aŭ sennaciulo. Tamen tia stato ne daŭris longe miaokaze, ĉar mi edukite de knabeco tiel, kiel havi specialan intereson pri la beletristiko aŭ belarto de mia propra lando, preskaŭ sen-konscie lasis min al la allogo de la nacia kulturo. Sub tia stato mi iom post iom perdis intereson pri Esperanto, kaj komencis ĉiam pli profunden enpenetri en la spiriton de la nacia tradicio.

Estis tiu momento, kiam la brila figuro kaj kariero de Okakura Tenŝin aperis antaŭ mi per speciala graveco. Kiu li estas? Refondinto de moderna japana belarto, kaj la plej kuraĝa pioniro de la orientismo, kiu neniam hezitis persisti superecon de la orienta kulturo kontraŭ la okcidenta.

Ne nur lia kariero min tuŝis, mi mem kovas ĉe mi speciale intiman memoron pri li. Ĉar mi, en mia knabeco, esperante fariĝi pentristo, lernis pentroarton de Haŝimoto Gahô, la plej majstra pentristo de Meiĵi-epoko. Estis neniŭ alia ol tiu Gahô, kun kiu kunlaborante Tenŝin sukcesis fari multajn monumentajn laborojn pribelartajn. Nenominala sed fakta fondinto de Tokio Belarto-Lernejo ĉe Ueno estis Okakura Kakuzô (Tenŝin estis lia plumnomo), kaj dum la periodo, kiam li nome kaj reale estris la lernejon gradiĝis multaj kompetentaj artistoj; kelkaj el ili okupas gravan pozicion en la nuna belartujo Japana. Se tamen mankis al li la kunhelpo de Gahô, kiu oficis tiam sub li kiel ĉefa profesoro de japana-pentroarto-fako, sendube estus perdiĝinta duone la brilego de lia atingajo, ĉar li mem ne estinte artisto, ne taŭgis doni al la lernantoj efikan konsilon pri teknikaj aferoj. Tuj post kiam li estis devigita rezigni, pro komplikitaj kaŭzoj, la estrecon de la lernejo 1898, li fondis Nippon Bijucu-in'on ĉe Yanaka, Tokyo. Tiam ankaŭ Gahô kaj aliaj pli junaj artistoj-kolegoj unuanime sekvis lin, kaj sub lia gvidado ĉe nova institucio iniciatis multon da revoluciemaj provadoj. Estis post nelonge, ke la nomoj de Taikan, Kanzan, Ŝunsô kaj ceteraj forte altiris la atenton de la ĝenerala publiko, kiel pentristoj promesantaj gloran estonton.

Ke mi disĉipliĝis al Gahô koincidis ĝuste al tiu tempo. Ferminte la palpebrojn mi povas reprezenti unu scenon sur mia imagekrano. Troviĝas korto sufiĉe vasta, kie promenas unu viro akompanate de virino, kiu ŝajnas esti lia edzino. La viro vestas sin eksterordinare, en robo simila al tiu, kiun portis taoisto* en antikva Ĉinujo. Tiu ĉi estis la figuro de Okakura Tenŝin, rigardita de mi mem de la fenestro de la salonego de Nippon Bijucu-in, kie okazis ĝuste tiun tagon monata kunveno nomata Hacuka-kai. Momenton poste la impona figuro malaperis de mia vido. Ĉu li iris, mi ne scias, ien ekstere, aŭ returnis sin al lia loĝejo, kiu staris apude de la instituto? Ĉiuokaze mia koro forte frapiĝis. Longe restis lia figuro en mia memoro. Al belartlernantoj, precipe al tiaj, kiaj kiel mi havis simpation al Bijucu-in movado, Tenŝin estis kvazaŭdio, kiu ĉiam perfortis de ili adoron kaj riverencon.

Malgraŭ ke la famo de Bijucu-in jam estis tiutempe iom flaviĝinta pro malvigliĝo de artista agado, kaŭzita de ekonomiaj kialoj, la reputacio de Tenŝin kontraŭe altiĝis, ĉar ĝuste tiam eldoniĝis en Londono *The Ideals of the East* (La Idea'oj de la Oriento), lia ĉefa kaj unua verko angla lingve

* taoisto = 道士. Ĉina ermito-filozofo.

skribita. Estis vere mirinda afero por japanoj de antaŭ tridek kvin jaroj verki angle (la libro aperis 1903), kaj inciti profundan sensacion en la centro de la okcidenta civilizacio. Tion faris nun nia Tenŝin. Kial tio ne imponis min, kvakam mi estis tro infanaĝa povi legi la libron tiel mirindan!

Sin trovus inter hodiaŭaj ĉeestantoj iuj, kiuj vidis statuon de Tenŝin, starigitan en la korto de Tokio Belarto-Lernejo ĉe Ueno, kaj legis sur la ekrano dorsflanke metita de la statuo, la famekonatan frazon: Azio estas unuo.

Tiu ĉi estas la unuaj vortoj, aperantaj en la unua paĝo de *La Idealoj de la Oriento*, kaj resumas plej lakone liajn ideojn kiel orientisto. La libron oni povas nomi en iu senco produktaĵo de tute ne atendita sorto, ĉar li ne verkis ĝin en Japanujo, sed en Hindujo, tra kiu li vojaĝis antaŭan jaron de la libro-eldono. Ĉe Calcutta li amikiĝis kun Rabindranath Tagore. Kvankam mondkonatecon kiel poeto ankoraŭ ne akiris la lasta, li jam tiam gvidadis naciisman movadon, kaj kontraŭ la moderna civilizacio okcidenta, kiun enkondukis brita registaro, laŭte insistis "reiru al antikva Hindujo."

Al mi ŝajnas, ke ekzistas iu analogeco aŭ proksimeco inter ideoj kaj celoj de la ambaŭ pensuloj. Estis tial tute nature, ke naskiĝis profunda kunsento inter ili. Se Tenŝin ne vizitus la landon de Sakya Muni kaj ne renkontus tie la poeton naciistan, la ŝanco skribi la libron por eterne al li ne venus, kaj lia prestiĝo kiel pionira orientisto sufiĉagrade estus paliĝinta.

La ĉefan ideon de la libro li ne akiris, tamen, nur per vojaĝo tra Hindujo. Dek jarojn pli antaŭe, nome en 1893, li vojaĝis al Ĉinujo por esplori antikvajn belartaĵojn kaj ruinojn pribelartajn. Jam tiuokaze li akiris konvinkon, ke ni japanoj importinte de Ĉinujo belartajn teknikojn kaj tradicion, pli poluris, pli rafinis ilin por ke ili evoluu en memstare grandan nacian arton. Starante nun inter la kavernoj de Ajanta, li ne povis ne senti pli profunde ke ekzistas parenca rilato nepartigebla inter hinda kaj ĉina artoj, kaj ke tio neprigas nian landon kunligiĝi al ili, ĉar la kultura historio de Japanujo evoluis sub la influo de la ĉina. Unuvorte diri, Hindujo, Ĉinujo kaj Japanujo konsistigas unuon, almenaŭ sub la vidpunkto de kultura evoluo.

La Idealoj de la Oriento estas la libro de historio de la orienta arto skribita de tiu vidpunkto. Ĝi asertas, ke la idealoj de la orienta arto realiĝis plej bele en Japanujo, kaj predikas pri speciale gravega misio, kion japanaj artistoj modernaj devas plenumi meze de tutmonda rigardado. Kial li elektis speciale anglan lingvon por la verko, jam estas memklare. Liaj celoj estis ne por japanoj, sed por hindoj vekiĝintaj, aŭ por angloj reprezentantaj ĉiujn

eŭropajn naciojn, kiuj neniam cedos regpovon super azianojn por ke ili povu eterne ekspluatadi nin.

Sekvante al la nomita libro eldonigis *The Awakening of Japan* (La Vekiĝo de Japanujo, 1904) kaj *The Book of Tea* (La Libro de Teo, 1906) en Novjorko. Ĉiu el ili bone spegulas lian fizionomion kiel orientisto. Bedaŭrinde al mi mankas tempo detale klarigi ilian enhavon. Mi nur mencias la fakton, ke *La Vekiĝo de Japanujo* estis skribita pro patriotisma motivo. Ĝuste kiam ruso-japana milito eksplodis en la februaro de 1904, Tenŝin transloĝis al Usono kune kun liaj plej fidelaj disĉiploj, ĉar Nippon Bijucu-in jam tiam preskaŭ bankrot's kaj ili devis serĉi ie ajn novan kampon vivtenpovan. Dank'al la amikoj multe troviĝintaj en Usono, precipe en Boston, Tenŝin tuj akiris tie tre taŭgan postenon—nome la kuratoro de la orienta fako de Bostona Muzeo de Belartoj, mondekonata pro riĉeco kaj supereco de kolektaĵoj de tiu fako.

Ke li ekprenis la plumon de la dua libro estis pro indigno, kion li forte sentis kontraŭ kalumnioj kaj demagogioj kontraŭ lia amata patrujo, kiuj pli kaj pli furioziĝis en Eŭropo aŭ eĉ en Usono, kiam la milito progresis en la profito de Japanujo. “Flava Danĝero”, “milito-amanta popolo”, tiaj riproĉoj ĉiam kaj ĉie laŭtiĝis. Kio estas “Flava Danĝero”? Nenio alia ol la elpenŝaĵo de Kaiser Wilhelm II. de Germanujo, alĵetita al Japanujo, kiam li intencis kontentigi sian voluptan ambicion sur la tero de Ĉinujo, tuj post kiam ĉino-japana milito 1894–5 finiĝis. Tiele la Kaiser esperis povi bategi Japanujon, por ke ĝi ne havigu al si voĉrajton pri orientaj aferoj. Cara Rusujo nun reprenis tiun taktikon kaiseran, kaj ĉiel klopodis fermentigi malamikan senton kontraŭ Japanujo tra la tuta mondo.

Aŭdace kontraŭbatalis kontraŭ ĝi nia Tenŝin. Per historiaj faktoj li asertis, ke japanoj neniam estis kaj estas militoamantaj, sekve ne iniciatoroj de “Flava Danĝero”. Se ni estus akuzitaj per la titolo, ni povus nomi eŭropanojn en multe pli ĝusta signifo “Blanka Danĝero”, ĉar preskaŭ ĉiuj regnoj aziaj ĉiam estas minacataj de iliaj entrudoj aŭ subpremoj. Tute kontraŭe al ili, ni japanoj aŭ ĉinoj prenas batalilojn kontraŭ fremduloj, nur tiam, kiam la sorto de niaj propraj landoj estas submetata al iliaj atakoj. La ruso-japana milito nun okazinta estas neniu alia, japanflanke, ol tiu defendmilito, ĉar Manĉurio estas por ni viv-linio, kaj lasinte ĝin al la rusa regado, ni devas formorti kiel ŝtato kaj nacio.

Tiel Tenŝin pledis por sia patrujo. Tio fariĝis tre unika historio de moderna Japanujo, kiu multe helpis al pli ĝusta kompreno de angle parolantaj

El Aktualaj Temoj

今月の話題から

Aerhaveno, la plej granda en la Mondo
konstruota en Tokio

航空港

Tokia Distrikta Komitato de Urboplano decidis la 8-an de aŭgusto konstrui novan internacian aerohavenon en la urbo Tokio. Laŭ la plano la konstruado daŭros tri jarojn ekde la kuranta jaro. Kaj kiam la aviadejo pretiĝos, ĝi estos la plej granda en la mondo laŭ la dimensio, preskaŭ trioble pli granda ol tiu de la aerhaveno Tempelhof apud Berlino.

都市計画

工事

今年。飛行場

大きさ

La nova aerhaveno havos kurejojn ambaŭ teran kaj maran.

滑走場

Mobilizo al Literaturistoj

動員

22 gebeletristoj al Hankao-fronto

文士。漢口戦線

La Infromejo de la Kabineto invitis literaturistojn iri al la Hankao-fronto. Ilia misio estas nur observi propraokule la realan figuron de milito. Kaj krom tio oni trudas al ili nenian devon. La registaro ne atendas, ke la senditoj tuj faros gravajn servojn al la regno, sed esperas,

情報部。内閣。勧める

使命。直視する

popoloj rilate al Japanujo kaj japanoj.

Parolante pri ruso-japana milito antaŭ tridek kvar jaroj, mi ne povas ne pensi la konflikton, kiu nun iras en la formo de la plej furioza interbatalado inter Japanujo kaj Ĉinujo. Kiel Okakura Tenŝin ripete asertis, la ambaŭ regnoj parence rilatis de mil kaj mil jaroj kulture kaj tradicie. Des pli estas korŝirinde, ke tiaj intimaj najbaroj devas interbuĉadi eĉ momente. Bedaŭrinde superis nian povon deteni la aperon de tia tragedio, ĉar tro da komplikitaj kaŭzoj, ĉu politikaj, ĉu ekonomiaj, aŭ aliaj, finfine enpelis nin en la nunan staton.

寄與する
人間記録

遠征隊員

旅行隊

ke iam—eble nur post kelkaj jaroj—iliaj animoskuaj spertoj havos riĉan rikolton, kiu multe kontribuos al la venontaj generacioj, kiel sinceraj homaj dokumentoj. Post konsiliĝo de ambaŭ flankoj, la registaro, inkluzive de la armeo, kaj la literaturistoj, oni elektis 22 ekspedicianojn, el kiuj du estas virinoj kaj kelkaj estas iamaj marksistoj.

Ili estos dividitaj en du karavanojn, kaj unuj akompanos la terarmeon kaj la aliaj la mararmeon.

コレラワクチン

Ĥolera Vакcino por Miliono al Ĉinujo

現地

Por savi la ĉinojn suferantajn de ĥolero, kiu furiozas en la norda kaj meza Ĉinujo, la japana registaro sendis al la aktualaj lokoj jam 100,000 boteletojn da ĥolera vakcino, kiu kvanto aplikiĝos por 1,300.000 pacientoj.

使用される。患者
傳染病研究所

Instituto por Esploro de Epidemioj, Tokio, estas preta laŭbezzone liveri kvantegon da vakcino.

Giganta fotografaĵo de Huzi al Ekspozicio de Novjorko

商工省

La Ministerio de Komerco kaj Industrio decidis sendi al la Internacia Ekspozicio de Novjorko gigantan fotografaĵon de Monto Huzi (*Fuĵi*) por ormami la internon de la Japana Domo. La fotografaĵo ampleksos 40 metrojn longe kaj 9 metrojn alte, kaj verŝajne estos la plej granda fotografaĵo, kiun la mondo iam vidis.

Elkore mi nun preĝas, ke kiel eble plej baldaŭ revenu la eterna paco inter ni, kaj interplektante la brakojn kune kun la najbarlandanoj ni povu agadi por la progreso de la orienta kulturo, ĉar japanoj kaj ĉinoj estas la solaj popoloj, kiuj neniam ĉesis nutradi kaj kreskigi la kulturan trezoron orientan ĝis la hodiaŭa tago.

Tiele ni kontribuos ankaŭ al la starigo de tutmonda kulturo, ĉar la orienta kulturo povos kompletigi la mankon, kiun la okcidenta en si fatale portas.

—[Fino]—

Encyclopædia Nipponica en la Angla Lingvo baldaŭ aperos

Societo por Internaciaj Kulturaj Rilatoj, Tokio entreprenas eldoni por la memoro de 2600 jaroj de la fondo de la Imperio enciklopedion pri Japanujo por fremduloj. La manuskripto verkita de 300 studentoj sub la ĉefkomitatano D-ro M. Anezaki pretiĝis en aŭgusto.

La enciklopedio, kun 2,000 paĝoj, konsistos el 10 partoj, 1. religio, filozofio, moralo, 2. historio, arkeologio, 3. lingvo, literaturo, 4. teatro, muziko, 5. belarto, belmetio, 6. popola kutimo kaj moro, 7. politiko, leĝo, sociordo, 8. ekonomio, industrio, trafiko, 9. geografio, fiziko, kemio, medicino, tekniko, naturhistorio, kun 7,000 rublikoj.

Lekcio pri Noo Prof. Nogami iros al Anglujo

Laŭ la invito de la anglaj universitatoj prof. Toyoichiro Nogami iros al Anglujo por fari tie prelegojn pri la japana kulturo. Li donos lekciojn ĉe la universitatoj de Londono, Cambridge, Oxford ka. pri la "Historio de la japana precipe pri Noo".

Prof. Nogami estas eminenta studanto de la japana klasika kulturo kaj aŭtoritato de noo, japana klasika dramo. Li bonvolis pruntedoni por nia organo (n-ro 4 kaj 7, 1938) fotografaĵojn de no-maskoj kaj skribi klarigojn pri ili. S-ino Nogami, kiu akompanos la profesoron al Anglujo, estas famekonata verkistino. El ŝiaj verkoj oni tradukis en esperanton nobelon "Kaijinmaru". Havante esperantiston kiel sian filon (Motoiti, kiu nun studas lingvistikon en Romo kiel intersanĝita studento), ŝi havas simpatian al la esperanto-movado. Unu el ŝiaj konataj noveloj, "Juna filo" temas pri esperantisto-organizo en nacia kolegio.

國際文化振興會

百科辭典

委員長

考古學

工藝。民俗

制度。工業

交通。物理。化學

工學。博物。項目

講義。能

野上豐一郎教授

講演

權威

言語學

交換學生

・ 研 究 ・

PLENA GRAMATIKO DE ESPERANTO, kun detala komentario pri vorto kaj frazo, de K. Kalocsay kaj G. Waringhien, II-a tralaborita eldono, eld. de Literatura Mondo, Budapest, 1938; 20×13.5cm, 490 p. Prezo: broŝ. 2.60 USA dol., bind. 2.95 USA dol.

Plena Vortaro の初版の出たのは 1935 年のことであつたが、忽ち品切れになり、再版の早く出ることをのぞまれてゐたが、その待望の第二版が出た。全部組替へて分量は初版の 370 p. に對し、490 p. である。この再版を出すにあつて、著者は、初版本に對する多くの批評に耳を藉し、それによつて磨きあげ、これを「決定版」としたと言つてゐる。この文法書に對する多くの一般的批難に對しては序言の中で答へてゐるが、plena gramatiko といふ名稱に對する批難 (plena gramatiko とはザメンホフの 16 ケ條の文法のこと、それを借用するのはけしからぬといふ攻撃に應へて、この第二版には、卷頭に、16 ケ條の文法を掲げ、「本書は、これに對する注釋書である」と云ひ、なほ、ザメンホフが、「plena」といふ言葉を用ゐたのは多分に宣傳効果をねらつたものであることを指摘してゐる。

この第 2 版に對する、一層詳しい紹介、または批評は、いづれ、適當な人に依頼して書いていただくつもりである。(Pli detala kritiko sekvos).

・ 教 育 ・

INFANOJ KAJ PATRINOJ, de Dorothy Canfield Fisher, trad. de T. J. Gueritte, eld. de The Esperanto Publishing Co. Heronsgate, Rickmansworth, Herts., Anglujo, 1938; 12×18cm, 175 p. Prezo: bind. 3 ŝ. 6 p.

著者は、アメリカのもつともなだかい「moderna patrino」の一人で、アメリカでたくさん賣れた多くの著書があり、「モンテッソリイの母」、「母と子」、「自信」等のイギリス版で、イギリスでも非常に歡迎された。

これは、その「母と子」(Mothers and

Children) の譯であるが、これが「Infanoj kaj Patrinoj」となつてゐるのは、フランス譯 (Les Enfants et les Mères) によつたのである。フランス譯は内容の配置が、イギリス版と幾分異つてゐるが、このエスペラント譯はフランス語版により、テキストとしてはイギリス語版とフランス語版とを對照しつつ翻譯が行はれたものである。

内容は、「Patrinoj bezonas scienceman menson」、「La atmosfero de la vivo infana」、「Pri obeo」、「Ligiloj inter la malnova kaj la nova generacioj」、「Patrino ne estas dumviva posteno」の 5 篇に分れ、各篇とも、それぞれ數章に分れてゐる。

それらの章のうちには、例へば、「Ni ne tro maltrankviliĝu pro infanaj malvirtoj」、「Pri respondo al demandoj de la infanoj」、「La infana filozofio」、「Ni devas rezigni pretendon al neeraremo」、「Rigardoj al la estonto」などがある。

「母」や、教育家の一讀に價するものである。

・ 社 會 ・

DE TUTMONDA PERFORTO AL TUTMONDA FRATECO, de George Frederick Wates, trad. de William Bailey, eld. de The Esperanto Publishing Co., Rickmansworth, Anglujo, 1938; 12×18cm. 175 p. Prezo: bind. 3 ŝ. 6 p.

驚異すべき現代日本の建設が革命によらず展開によつて遂げられた例を指摘し、人類の歴史の向ふべき道を示した「Progresado kaj la Pasinteco」によつて、エスペランチストに知られる著者の最近著。

その序言において、著者は、「もし長い標題が流行外れでないならば、本書の標題は、

“La kunigitaj influoj de fizika forto, de la dezirego por riĉeco, altrangeco, kaj potenco, kaj de senracieco kaj kredemeco, sur la tutmondajn opiniojn; kaj

“Kiel progresado religia, politika, kaj socia estas malakcelita de tiuj influoj.

“Progresado al tutmonda frateco devas esti fondita sur racio, sur konscienco, kaj sur ekonomia justeco.”

とあるべきである」と言つてゐる。

Kiamaniere oni distingas mempendigon

Pendiĝo estas ĝenerale memmortiga, nur malofte akcidenta. Ne malofte krimulo ŝajnigas viktimon kiel mempendigitan post mortigo diversmaniera. Ĉe pendigo troviĝas du specoj, tipa kaj maltipa. Ĉe tipa pendigo la piedoj ŝvebas en la aero, aŭ tuŝas teron, aŭ oni nur iomete fleksas genuojn, kaj la ŝnuro pasas kolon simetrie, post la mandiblangulo malantaŭen kaj supren, kaj sur la nuko ĝenerale ne krucas. Ĉe maltipa pendigo la ŝnuro pasas malsimetrie aŭ precipe la nukon kaj ne la antaŭan kolon, kaj la korpo kuŝas, aŭ sidiĝas, aŭ staras sur genuoj.

Ĉe tipa pendigo, laŭ p-ro Schwarzacher de la Universitato de Bonn, krom karotida arterio ankaŭ vertebra arterio estas kunpremata. Ĉe persono de 70 kg kaj 170 mm Hg de sangpremo, la karotida arterio estas kunpremata per la premo de 3.5 kg kaj la vertebra per 16.6 kg. Ĉe staranta pendiganto la premo estas sama kiel 77% de la tuta korppezo. Ĉe genuoj fleksanta staranto la premo estas 72% de la korppezo. Ĉe pendiganto kies piedoj ŝvebas en la aero, la premo sur kolo estas sama kiel la tuta korppezo. Ĉe sur genuoj sidanta pendiganto la premo estas nur 12% de la korppezo, t.e. 8.4 kg por 70 kg peza homo, kiu ne sufiĉas kunpremi la vertebran arterion, tia estas maltipa.

Laŭ s-ro Yosikawa-Tyôiti, eksestro de la ekzamena departemento de ĉefurba polica superoficejo, ĉe okuloj de pendigantoj oni ne trovas sangalfluron nek sanguman punkton. Li rimarkis tion de post dekelkaj jaroj, ĉar ĉe ni oni faras plejparte tipan pendigon, ŝvebigante piedojn en la aero. Ĉar ĉe

pendiĝo 縊首
memmortiga 自殺の
akcidenta 不慮の
tipa 典型的の
ŝvebi 宙に浮いてゐる

simetrie 均齊を持つて
mandiblo 下顎
karotida arterio 頸動脈
vertebra 背椎の
kunpremi 壓縮する

sangpremo 血壓
korppezo 體重
sangalfluo 溢血
sangumo 出血
ekhimoza 溢血點

de pasiva pendigo post strangolado?

tipa pendigo pro kunpremo de ambaŭ arterioj la kapo kaj vizaĝo estas ne sangriĉaj, la okuloj ankaŭ estas tute palaj kaj havas neniom da ekĥimozoj.

Tial se ni ekzamenas pendiĝanton, ni unue vidas konjunktivon de okuloj. Se nenia ekĥimozo troviĝas, do mempendigo povas esti. Se ekĥimozo troviĝas, do la pendigo estas dubebla, ni devas serĉi la mortkaŭzon aliflanke. Unue ni pripensu ĉu la pendigo estas tipa. Se tio estas tipa, kaj okuloj palaj, do mortkaŭzo sin trovas alie. Krome la ŝnurmarko de la kolo estas ĝenerale pala, aŭ post la morto pro sekiĝo pergameniĝas. Ĉe strangolado ĝi havas preskaŭ ĉiam kontuzon kaj subhaŭtajn sangumojn. Tio estas granda malsameco. Laŭ s-ro Yosikawa kaj s-ro Takagi, nuna estro de la ekzamena departemento, en Meguro okazis antaŭ kelkaj jaroj mortigafero. Edzo insistis ke la edzino mempendigis. La okuloj havis multe da subkonjunktivajn sangumojn. Ĉe la tieldirita aktuala loko oni rimarkis nek ekskrementon nek urinon, nek purigon pro ŝnurfrotado, kiuj devas okazi pro krampfoj de sufokiĝanto. Ĉirkaŭ la kolo troviĝis ŝnurimpreso. Li devis esti strangolinta ŝin. Li fine konfesis. Alia okazo: Du virinoj estis pendiĝantaj kontraŭflanke starante, de la buŝoj sangumante en unu ĉambro. En la mezo de la ĉambro troviĝis unu lavvazo enhavanta sangan fluidaĵon kun tranĉilo. Oni ekzamenis okulojn, palaj. Ili devas esti mempendigantaj. Iliaj langoj estis eltranĉitaj. La langpecoj sin trovis en la vazo. Tiamaniere la mortkaŭzo estis tuj klarigita. Ili unue tranĉis langpinton, sed ne povinte morti, ili pendiĝis. La sanguma punkto de la okuloj estas tiele granda signo kiu distingas pendiĝon de la pendigo.

konjunktivo 結膜

aktuala loko 現場

sufokiĝanto 窒息者

pergameniĝi 羊皮紙様化する

ekskremento 糞

ŝnurimpreso 縄の痕

strangoli 絞窄する

urino 尿

kontuzo 打撲傷

ŝnurfrotado 縄ずれ

subhaŭta sangumo 皮下出血

krampfo 痙攣

DIO AL SUBKOMIZO

de Naoya SIGA

trad. de Makiko MANZAŬA

5

A ekhavis ideon meti malgrandan korpopesilon en la banejo pro la deziro scii per ciferoj pli-kaj-plian kreskadon de sia malgranda infano kiu vizitadas infanejon. Kaj iun tagon li venis hazarde al la butikoj en Kanda, kie Senkiĉi laboras.

Senkiĉi ne rimarkis A-n. Sed A rekonis Senkiĉi.

Sur la flanko de la butikoj, betone pavimita, kiu kondukas al la interno staras kelkaj ŝargopesiloj vice laŭ la alteco, de granda ĝis malgranda el ili. Li supozis, ke sendube liaj edzino kaj infano ĝojos pro la ŝatinda pesilo malgranda tamen tute simila al grandaj pesiloj troveblaj en stacidomoj kaj ĉe transportistoj.

Komizo kun malnovtipa kajero en la mano demandis al li: "Mi petas, al kiu adreso ni alportu ĝin, sinjoro?"

"Jes..." A momenton enpensiĝis rigardante Senkiĉi, kaj diris:

"Ĉu tiu knabo estas nun libera?"

"Jes, sinjoro..."

"Do, mi petas, li sekvu min kun ĝi, ĉar mi iom urĝe bezonas ĝin."

6

La aĉetinto iras malrapide moderigante siajn paŝojn. Kelkajn metrojn post li sekvas Senkiĉi tirante malgrandan ĉaron kun la pesilo sur ĝi.

Kiam ili venis antaŭ iun ĵinrikŝejon,¹⁾ la aĉetinto eniris en la internon lasante Senkiĉi atendi. Baldaŭ la pesilo estis transmitita sur ĵinrikŝon jam pretan.

"Do, mi petas. Kaj vi ricevos pagon de la adresito. Ankaŭ tion mi skribis sur la nomkarto." Li diris kaj elvenis, kaj li turnis sin al Senkiĉi kaj diris kun rideto: "Mi multe ĝenis vin, knabo. Akompanu min iom, ĉar mi volas regali vin per io."

1) *ĵinrikŝejo*: durada veturilo tirata de homo.

Al Senkiĉi ŝajnis, ke la afero estas tre bonega, sed iom suspektinda. Tamen ĉiuokaze li estis ĝojigita. Li faris du-tri riverencojn sinsekve.

Ili preterpasis antaŭ soba¹⁾-ejo kaj suŝi-ejo kaj ankaŭ birdaĵ-mangejo. "Kien li intencas iri?" Senkiĉi eksentis iom da maltrankvilo. Ili venis al la flanko de Macuja trairinte sub la viadukto ĉe Kanda stacidomo kaj transiris la tramvojon, kaj kiam ili venis antaŭ malgrandan suŝi-ejon ĉe flanko vojeto, la sinjoro haltis.

"Atendu momente." Diris la sinjoro kaj sola eniris. Senkiĉi staris metante la timonon de la ĉareto surtere.

Baldaŭ la sinjoro elvenis. Post li elvenis juna kaj belaspekta mastrino kaj diris: "Eniru, mia knabo."

"Mi jam foriras. Vi tamen restu kaj manĝu kiom ajn vi ŝatos." Diris la sinjoro kaj iris for al la tramvojo rapideme, kvazaŭ li forkurus.

Senkiĉi tie formanĝis suŝiojn por tri personoj. Li formanĝis ĉion en momento tiel avide kiel malgrasa hundo malsatega, kiu renkontis ne-atenditan manĝaĵon. Estis neniu gasto krom li kaj la mastrino intence foriris ferminte la pordon, kaj tial Senkiĉi ne bezonis havi afektemon. Li povis manĝi sategige kaj en tiaj manieroj kiajn li nur volas.

La mastrino, kiu venis por proponi al li teon, diris ridetante: "Ĉu vi ne volas manĝi pli?"

"Ne, jam...." Senkiĉi iom ruĝiĝis kaj mallevis la okulojn. Kaj li rapideme komencis prepari foriri.

"Nu, mia knabo, venu al ni plu por manĝi. Ni antaŭricevis pagon por pli da suŝio."

Senkiĉi restis silenta.

"Mia knabo! Ĉu vi konas la sinjoron de antaŭe?"

"Ne."

"Ĉu?" Diris la mastrino kaj rigardis unu la alian kun la mastro, kiu ĵus elvenis tien.

"Delikatgusta homo li estas. Tamen, mia knabo, vi devas veni al ni plu; se ne, ni estos embasitaj."

Senkiĉi nur riverencadis multfoje surmetante siajn getaojn.²⁾

7

Post la adiaŭo al la subkomizo A venis al la tramstrato kun sento

1) *sobao*: vermiĉelforma manĝaĵo el fagopira faruno.

2) *getaoj*: japana sandalo el ligno.

kvazaŭ pelata, kaj li haltigis taksion ĝuste tiam preterpasantan, kaj tuj sin direktis al la domo de B.

A sentis sin ial malgaja. Mi kore kompatis la subkomizon kiam mi rigardis lian kompatindan cirkonstancan en la antaŭa okazo. Kaj pro la hazardo hodiaŭ mi povis plenumi tion, kion mi esperis, ĉe eble, fari. La subkomizo estas kontenta, kaj ankaŭ mi povus esti kontenta. Ne estas malbona afero ĝojigi aliulon. Mi meritas senti ian ĝojon. Kio do estas ĉi tiu strange malgaja kaj malagraba sento? Kial? De kio ĝi venas? Ĝi similas al la sento kiun oni havas post kiam oni faris kaŝe malbonaĵon.

B atendis lin pro la promeso, ke li vizitos. Kaj vespere ili iris per la aŭtomobilo de B al la koncerto de Sinjorino Y.

A venis hejmen malfrue en la nokto. Lia stranga malgajeco perdiĝis dum li vidis B kaj aŭskultis potencon solon de Sinjorino Y.

“Mi tre dankas vin pro la pesilo.” Kiel li supozis, la edzino estis ĝoja pro ke ĝi estas malgranda. La infano jam estis dormanta, kaj la edzino rakontis al li, ke ĝi tre ĝojis.

“Nu, vi memoras pri subkomizo, kiun mi vidis antaŭ tagoj en suŝibufedo? Mi vidis lin denove.”

“Ho, kie?”

“Li estas subkomizo de la pesilvendejo.”

“Kia hazardo!”

Li rakontis al ŝi, ke li regalis lin per suŝioj, kaj ke poste li sentis sin strange malgaja.

“Kial? Estas strange, ke vi sentas tion!” La bonanima edzino sulkigis la brovojn. Ŝi ŝajnis momenton enpensiĝi. Kaj subite ŝi ekparolis: “Jes, mi komprenas vian senton,” ŝi diris, “Tio povas okazi. Mi pensas, ke mi iam spertis la samon.”

“Ĉu povus?”

“Jes, certe oni tion spertas. Kaj kion S-ro B diris?”

“Al li mi ne rakontis, ke mi renkontis la subkomizon.”

“Ne? La subkomizeto certe ĝojis multe. Ĉiu ajn ĝojus, se li havus tian neatenditan regalon. Ankaŭ mi volonte manĝus. Ĉu ni ne povas telefone mendi tiujn suŝiojn?”

8

Senkiĉi revenis kun la malplena ĉaro. Lia stomako estis plenplena. Ankaŭ ĝis nun li ofte manĝis plene en la stomako. Sed li ne memoras,

ĉu li iam plenigis ĝin per tia bongustaĵo.

Subite li rememoris, ke li havis honton en la suŝi-bufedo en Kiobaŝi. Finfine li rememoris ĝin. Kaj li nun ekrimarkis, ke la hodiaŭa regalo havas ian rilaton kun tio. Eble la sinjoro tiam estis tie, li pensis. Certe jes. Sed per kio li eksciis, kie mi laboras. Estas iom strange, li pensis. Kaj krome, la domo, al kiu li estis kondukita hodiaŭ, estas la sama domo, pri kiu la komizoj parolis antaŭ tagoj. Kiamanire do la sinjoro sciigis ankaŭ la diron de la komizoj?

Senkiĉi ne povis ne senti ĝin tre mistera. La kapo de Senkiĉi ne kapablis supozi, ke ankaŭ A kaj B priparolas tiun suŝi-ejon tiel kiel la komizoj faras. Li persiste kredis, ke ne estas dubo en tio, ke ankaŭ la sinjoro aŭdis la saman parolon de la komizoj, kiun li aŭdis, kaj hodiaŭ kondukis lin tien. Se ne, li pensis, estas nekompreneble, ke tiu preterlasis du-tri suŝi-ejojn antaŭ ol atingi la domon.

Al li ŝajnis pli kaj pli certe, ke ĉiuokaze tiu sinjoro ne estas ordinara homo. Li tiel kontentige regalis min ĉion penetre vidante, ke mi havis honton ĉe suŝi-bufedo, ke la komizoj parolis pri la suŝi-ejo, kaj plie eĉ en mian koron. Neniel ĝi povas esti el homa povo, li opiniis.

Eble li estus Dio. Se ne, li devas esti feo. Aŭ eble li estus Inari.¹⁾ Li pensis tiel.

Li pensis pri Inari, ĉar li havis onklinon, kiu iam freneze adoris lin. Kiam Inari ekposedas ŝin, ŝia korpo tremegas, kaj eldiras strangajn antaŭdirojn, aŭ divenas aferojn, kiuj okazis en malproksimaj lokoj. Foje li vidis ŝin tia. Sed al li ŝajnis iom strange, ke li estis tro laŭmoda por esti Inari. Malgraŭ tio, pli kaj pli firmiĝis lia kredo, ke la afero estas supernatura.

9

La iel malgaja kaj stranga sento de A malaperis senspure kun la tagoj. Sed post tio li ne povis preterpasi antaŭ la vendejo en Kanda pro iom da hontemo. Ne nur tio, sed plie ankaŭ la suŝiejon li ne povis memvole viziti.

“Estas pli bone. Se ni venigas ilin, ni ĉiuj povas partopreni la manĝadon.” Ridis la edzino.

Tiam A diris sen ridi.

“Ne devas facilanime fari tian agon m lkuraĝa homo, kiel mi.”

1) *Inari*: diaĵo plej populare adorata precipe inter nekleraj homoj en Japanujo.

Kemiaj Esploroj pri Antikvaj Metalaĵoj en Ekstrema Oriento (II)

de D-ro Tsurumatsu DONO

*El japana originalo resumita
de Scienca Fako de la Redakcio*

Bronzaj Instrumentoj en la Antikva Ĉinujo

Mi konkludis de la rezultato de kemiaj esploroj, ke ankaŭ en la antikva Ĉinujo ekzistis kupra epoko antaŭ bronza epoko, tute same kiel en Egiptujo kaj aliaj antikvaj landoj civilizitaj.

銅器時代

青銅器時代

Nun mi studis bronzajn instrumentojn de la antikva Ĉinujo per kemiaj metodoj por scii, kia estis la stato de metalurgia tekniko kaj kiel ĝi tie progresis.

器具

冶金術の

Estas ne klare, kiam naskiĝis tie bronza epoko. Tamen laŭ mia opinio, kiel vi vidis, ĝi komenciĝis tiam, kiam la halebardoj elfositaj el Jinŝu estis produktataj.

矛。發掘された。
殷墟(前號參照)

Kial do oni anstataŭigis kuprajn instrumentojn per bronzaj? Ĉar oni preferis—laŭ okcidentaj scienculoj—bronzajn instrumentojn malpli molaj ol kuprajn. Mi supozas, ke estis same ankaŭ por la ĉinoj. Ŝajnas al mi, ke unu fojon produktinte bronzajn instrumentojn, oni certe trovis, ke bronzo superas kupron ne nur en la mal-

10

“La sinjoro” fariĝis pli kaj pli neforgesebla por Senkiĉi. Ĉu li estas homo aŭ io supernatura, tio nun preskaŭ ne estis grava. Nur, senrezone li estis dankema. Li ne havis ideon ree viziti la suŝi-ejon por regaliĝi, kvankam la gemastroj de tiu domo ripete petis lin veni refoje. Al li ŝajnis timige tiel profiti la favoron.

Kiam li malĝojas, kiam li suferas, ĉiam li rememoris “la sinjoron”. Estis por li ia konsolo nur rememori lin. Li kredis, ke iam denove “la sinjoro” aperos antaŭ lin kun neatendita favoro.

周時代

天頂。春秋戰國時代

漢

合金。錫

率

周禮考工記

秦朝

moleco sed ankaŭ en diversaj karakteroj, kaj tial oni ekuzis bronzan aŭ por armiloj, aŭ por ornamaĵoj, aŭ por moneroj, aŭ eĉ por ĉiutagaj necesajoj.

Kiel mi jam antaŭe skribis, jam en Ĉou-epoko oni havis rimarkindajn artaĵojn en bronza epoko kaj la bronza epoko estis en kulmino en Ĉinĉiŭ- kaj Ĉankŭo-epokoj. Fine en Han-epoko, fero anstataŭis bronzon.

Bronzo estas, kiel vi scias, alojo de kupro kaj stano. Do en kiu proporcio en la antikva Ĉinujo oni miksis la du metalojn? Por respondi al tiu demando, mi volas citi tre interesan frazon el Ĉou-li Kao-kung-ĉi, kiu estas konsiderata kiel eldonaĵo en Ĉankŭo-epoko aŭ en Ĉin-dinastio.

La frazo estas jena:

金有六齊. 六分其金而錫居一, 謂之鐘鼎之齊. 五分其金錫居一, 謂之斧斤之齊. 四分其金而錫居一, 謂之戈戟之齊. 三分其金而錫居一, 謂之大刃之齊. 五分其金而錫居二, 謂之削殺矢之齊. 金錫半, 謂之鑿燧之齊.*

Tio signifas, ke oni miksu 6 partojn da kupro kaj 1 parton da stano por sonorilo, kaldrono kaj aliaj artaĵoj, 5 partojn da kupro kaj 1 parto da stano por hakilo kaj similaj, 4 partojn da kupro kaj 1 parton da stano por halebardo kaj similaj, 3 partojn da kupro kaj 1 parton da stano por glavego, 5 partojn kaj 2 partojn da stano por sagpinto, kaj ambaŭ metalojn en sama kvanto por spegulo aŭ similaj.

* Ĉi tie 金 ne signifas oron, sed kupron.

Ĉi tie la verkanto ĉesas skribi. Por diri la veron, mi intencis skribi, ke la subkomizo sciigis de la komizo la adreson kaj nomon kaj iris tien serĉi pro la deziro certigi realaĵon de "la sinjoro". La knabo iris tien. Tamen en la loko de tiu adreso ne estis homa loĝejo, sed estis malgranda kapelo de Inari. Li estis konsternita. Tiel mi intencis skribi. Sed ekŝajnis al mi, ke tiel skribi estas iom kruele por la subkomizo. Tial la verkanto decidis formeti la plumon ĉe la antaŭa paragrafo.

— La fino —

Estas vere rimarkinda afero, ke tio preskaŭ koincidas kun nia nuntempa opinio staranta sur la moderna metalurgio.

符合す

En la sama libro, ni trovas sekvantan frazon interesan pri la muldado en tiu epoko:

鑄造

凡鑄金之狀，金與錫黑濁之氣竭，黃白次之。黃白之氣竭，青白次之。青白之氣竭，青氣次之。然後可鑄也。

Tio signifas laŭlitere, ke kiam oni fandas kupron kaj stanon por fari bronzon, unue aperas nigra gaso, sekve flavblanka gaso kaj poste pala gaso sekvas ĝin. En la fino aperas blua gaso, kaj tiam oni bone povas fari muldadon.

熔かす

Tion ni komprenas de la vidpunkto de la nuna scienco jene:

La nigra kaj flavblanka gaso estas volatilaj malpuraĵoj, kiuj unue forflugas. La apero de pala gaso montras, ke ankaŭ kupro komencis vaporigi iomete kaj ekdonis sian karakterizan bluan flamreakcion. La blua gaso, kiu aperas en la fino, estas nenio alia ol la supre dirita blua flamo de kupro. Tiam kupro kaj stano, komplete fandiĝintaj, faras alojon perfektan. Tial estas tre prave, ke oni muldis ĉe tiu punkto.

揮發性の。不純物

氣化する

焰色反應

El tiuj du frazoj supre cititaj, ni prave povas konkludi, ke oni jam havis mirindan scion pri bronzo en la epoko, en kiu la libro eldoniĝis.

Mi faris kemiajn esploroj pri bronzaj instrumentoj, kiel ekzemple sagpintoj, halebardoj, moneroj, ktp. kiuj estas faritaj antaŭ Han-epoko. Kaj mi trovis, ke ili enhavas iom tro multe da plumbo (5 aŭ 6%~30%) krom malmulto da oro, arĝento, fero, nikelo, kobalto, arseno kaj antimono. Mi supozas, ke oni intence enmiksas plumbon al bronzo por faciligi la muldadon. Ĉar ju pli multe oni aldonas plumbon, des pli fluida fariĝas la fandiĝinta miksaĵo. Nuntempe ankoraŭ oni aldonas—kvankam ne tiel multe kiel en la antikva Ĉinujo—iom da plumbo al bronzo por faciligi la muldadon kaj por pliigi la poluron. Tamen se

鉛。微量

砒素。アンチモン

流動性の

光澤

oni aldonas tro da plumbo, bronzo fariĝas malforta.

Mi trovis, ke ju pli antikva la epoko estas, des pli multe da plumbo estas aldonita al bronzo, kio signifas, ke ju pli progresis la metalurgia tekniko, des pli malmulte da plumbo oni bezonis miksi en bronzon. Ŝajnas al mi, ke tiu fakto ebligas nin ĝenerale determini per kemiaj analizoj la epokon, en kiu iu ajn bronzaĵo estis farata.

Krom kemiaj analizoj, mi faris metalografiajn esplorojn. Kaj mi trovis, ke plumbo, kiu ne faras alojon kun bronzo, estas distribuata egale, kvazaŭ homogene, en tre malgrandaj grajnetoj ĉe la bronzo de relative moderna epoko, en kiu oni jam sufiĉe progresis en metalurgia tekniko, kaj aliparte plumbo estas distribuata malegale, tute heterogene, en sufiĉe grandaj grajnetoj ĉe la primitiva bronzo. Ankaŭ tio povas esti la bazo, sur kiu oni determinas la epokon, al kiu iu ajn bronzinstrumento apartenas.

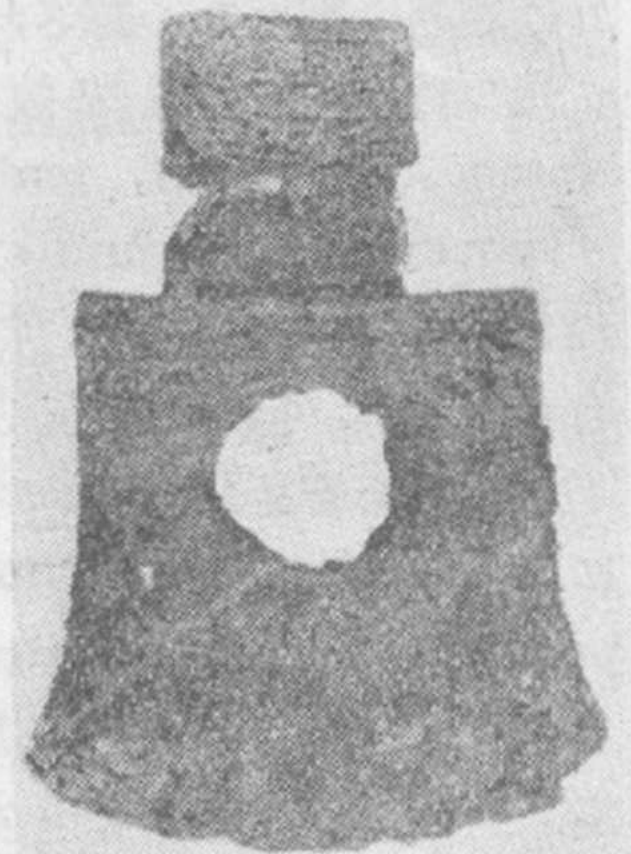
En la fino mi volas montri al vi kelkajn fotografaĵojn de bronzaĵ instrumentoj de la antikva Ĉinujo.

算定する。分析

金相學的

配分された。均一に
微粒

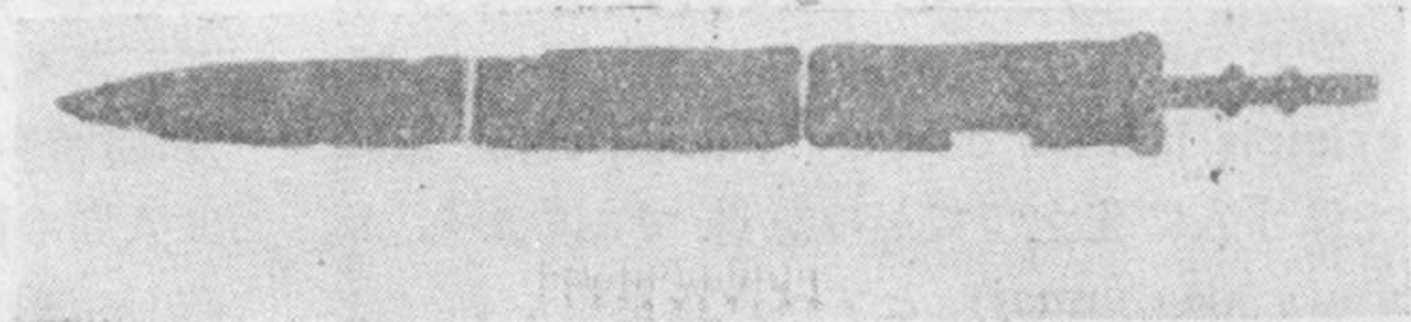
不均一に
原始的

Resumita el la artikolo de
"Kagaku" (岩波「科學」)

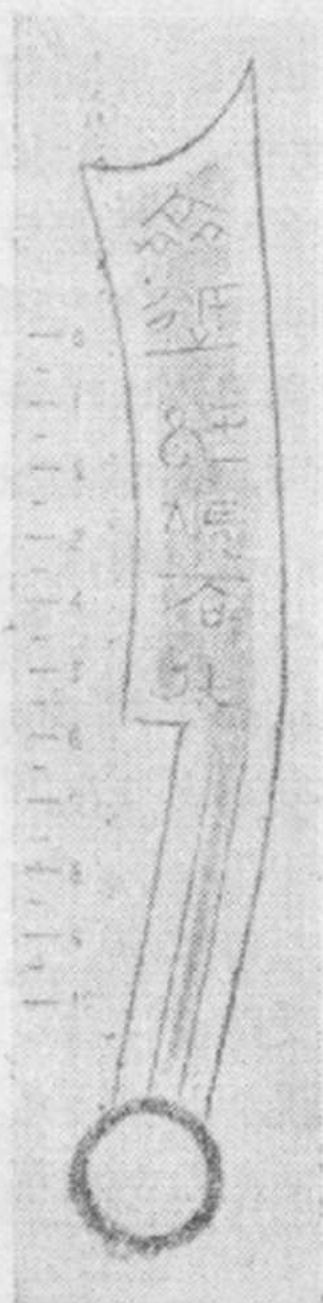
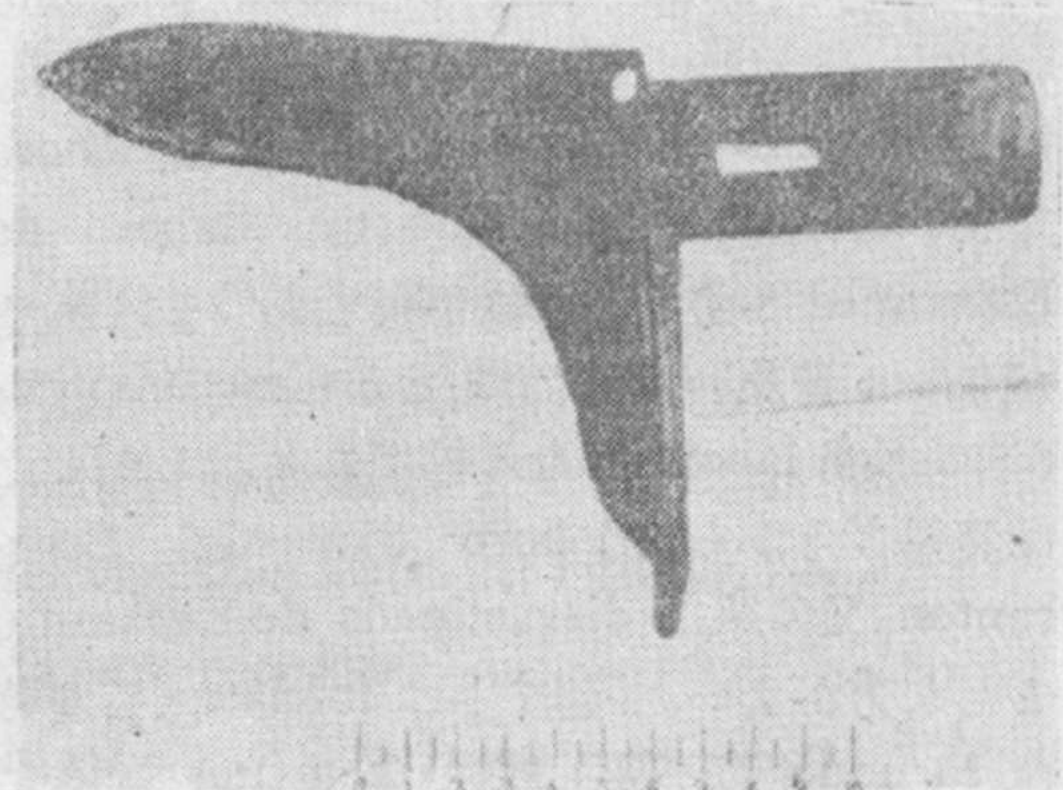
↓ glavo

hakilo →

sagpinto ↓

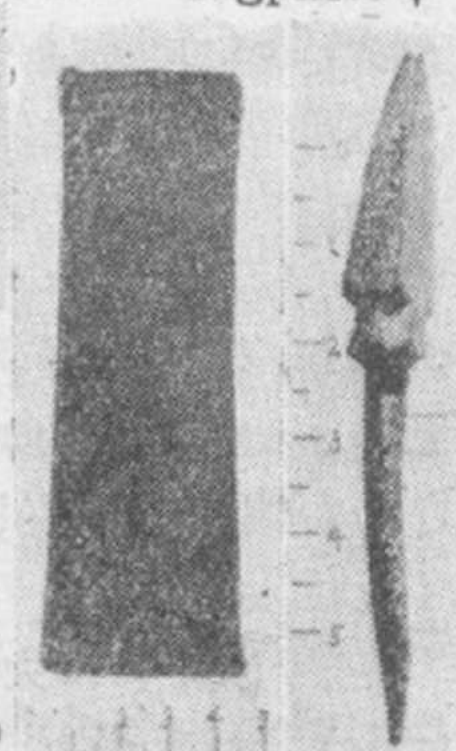
halebardo ↓

↑ monero

↑ moneroj

→ hakilo

始めて・わたる・必ずしも

◁ 和文エス 講評・7 ▷

問題 A この態度が、我國に始めてエスペラント普及事業を起した先覺者達の遺した傳統的精神に基くものであることは、三十餘年にわたる運動の歴史の物語るところである。

本題は少し長いだけで字句の譯が適當であれば容易に誤りなく譯されるものである。

先づ各字句に就いて述べると、「態度」は sinteno, sintenado, tenigo が普通である。

agmaniero, konduto の譯もあつたが、何れも略々同一の意味で、態度と譯してよい場合もあるが、行爲に限局されるから此場合は不適當である。又 preteco は「覺悟」の意味になる。「始めて」は unue, la unuan fojon, por la unua fojo, unuafoje の譯が全部を占めてゐたが、何れも不適當で、unue は「先づ」に相當し、順序をつけるものである。例へば Unue mi manĝis kaj poste ekparolis. la unuan fojon 等は何れも同じ意味で、第一回目の經驗を示すものである。例へば Mi grimpis la monton por la unua fojo. 本題では「人に先立つて」の意味であるから la unua (la unuaj) とすべきである。例へば Edison la unua (kiel la unua persono) utiligis elektron por lumigado. 「普及事業」は disvastiga entrepreno, pisvastiga laboro でよいわけであるが、disvastiga laboro de Esperanto とすることは不可であつて、「エスペラント普及」の事業であるから esperanton-disvastiga laboro となる筈である。しかし之は長過ぎるから、laboro disvastigi Esperanton 又は單に disvastigado de Esperanto とした方がよい。「起す」は iniciati (この時は la unua は不要) 或は komenci でもよ

い。他には fondi, establi, starigi, organizi 等の譯があつたがあまり感心しない。「先覺者」は pioniro, antaŭiranto, antaŭvidulo と譯される。但し此處では antaŭiranto ではなくて antaŭirinto とすべきである。即ち tiu, kiu iras antaŭe ではなくて, tiu, kiu iris antaŭe の意味である。「遺す」は postlasi, heredigi, restigi と譯される。heredita de pioniroj とした方があつたが, heredi は受取るのであるから、先覺者が受繼いだ傳統的精神になる。従つて heredigita de pioniroj とすべきである。「傳統的」は tradicia で問題はないが、「精神」は spirito であつて animo ではない。animo, menso, spirito と類似の語があり、一寸區別し難いが、animo は人間から肉體を除いたもの即ち魂であり、menso は人間の精神的働きをなす部分で、spirito と同じに用ひられる場合もあるが、この場合の spirito は「考へ方」とでもいふべきものである。「基く」は bazi sin, baziĝi, esti bazita で大部分は誤りがなかつたが、bazi とした方もあつた。bazi は基礎を置くのである。deveni もよいが devenita としたのは悪い。deveni は他動詞ではないから受身にはならない。esti konforma al... も誤りとはいえないが偶然に一致してもよいのであるから基くとは限らない。

「三十餘年」は大部分 pli ol 30 jaroj と tridek kaj kelkaj jaroj で占められてゐた。

何れも大差はないが、前者は pli longe ol 30 jaroj で漠然とし過ぎる。「わたる」は kovri と譯した人があつたのは非常に結構である。但し kovri とすると非常に長いといふ感じをそへるので、30 餘年の歴史としては少し大袈裟になるやうな気がする。單に dum だけでないのではないか。「物語る」はそのまゝ rakonti とするのがよい。montri, pruvi, konfirmi, klarigi, indiki 等の譯があつたが rakonti の方がしつくりする。

次に作文する上に於て La historio... rakontas, ke tiu ĉi sintenado... と Ke tiu ĉi sintenado..., rakontas la historio... の形が考へられる。過半数は前者の形であつたが、この方が書易く又了解し易い爲であらう。しかしながら「この態度が……」とあるので、前に述べられた態度に關して説いてあるといふことを直ちに頭に入れる爲には Ke tiu ĉi sintenado... と始めるべきである。その代りに rakontas la historio... としないで estas rakontate de la historio... とすれば主語——動詞——補足語の順になつて了解も容易である。

譯例

1. Ke tiu ĉi sintenado, devenas de la hereda spirito, postlasita de la pioniroj, kiuj la plej flue eklaboris por la servo de Esperanto-disvastigo en nia lando, rakontas la historio de la movado, kiu daŭras por tridek kaj kelkaj jaroj. (二倉平治)

sintenado の次の komo を除き flue を frue とする。por la servo de は por servi al とした方がよい。por は時間に關して用ひられるが dum と異り、限定された期間を示すのである。例へば Mi ricevis forpermeson por semajno. La ekspozicio daŭros por 3 monatoj. (本誌、本年6月號24頁參照) 此處は kiu 以下を daŭrinta tridek kaj kelkajn jarojn とするのがよい。

2. Tiu ĉi teniĝo bazas sur la tradicia spirito kreskigita per la

pioniroj, kiuj komencis la disvastigitan taskon de esperanto en nia lando, — tion montras al ni la historio de la esperantista movado dum pli ol tridek jaroj. (綠星子)

kreskigita per とあるのは「遺された」を誤解してゐられるのではないか。tasko は與へられた仕事を意味する。先覺者が自分に與へられた仕事だとして始めたのならば tasko でもよい。de esperanto は工合が悪い。、— tion... は氣の抜けた気がする。

3. La historio de la movado dum tridek kelkaj jaroj rakontas, ke tiu ĉi sinteno baziĝas sur la tradicia spirito postlasita de la pioniroj, kiuj iniciatis propagandon por Esperanto en nia lando. (Matuda)

最も達者な文章で申分がない。唯「歴史の物語る所は……である」の意味になつて幾分原文と一致しない憾みがある。

4. Historio dum ĉirkaŭ 30 jaroj de la movado rakontas, ke la sintenado estas bazita en daŭre transdonata spirito de pioniroj, kiuj laboris la unuan fojon por propagando de Esperanto en nia lando.

(Konisi-Norio)

dum ĉ. 30 jaroj は movado に關するものであるから movado の次に置くべきである。en は sur とし、laboris は eklaboris とする。

5. La historio de la movado daŭrigita dum pli ol 30 jaroj rakontas ke tiu ĉi teniĝo estas bazita sur tradicia spirito restigita pere de antaŭirantoj kiuj en Japanujo komence fondis disvastigan laboron de la esperanto. (Tôjôshi)

komo が全然缺けてゐるのが目立つ。pere de は「……を通して」の意味であるから先

覺者を経て遺されたことになる。komence は en la komenco に等しく「最初に於て」となる。

6. La historio de movado daŭranta tridekan jaron evidente indikas, ke ĉi tiu sintenado estas bazita sur la tradicia spirito restigita de la pioniroj, kiuj entreprenis la disvas-

tigon de Esperanto unufoje en nia lando. (*Koiĉjo*)

daŭranta は daŭrinta とした方がよい。tridekan jaron は「三十年目に」の意味となり不可。evidente indikas は餘りに厳し過ぎる。unufoje は unuafoje の誤りであらう。

尙大體に於て本題に對する答案は二、三の缺點を除けば成績良好であつた。

Ke tiu ĉi sintenado baziĝas sur la tradicia spirito postlasita de la pioniroj, kiuj la unuaj eklaboris por (iniciatis) la disvastigado(n) de Esperanto en nia lando, estas rakontate de la historio de la movado (daŭrinta jam) dum tridekkelke da jaroj.

問題 B 戦争と平和とは必ずしも全く相反するものではなくて、平和の爲の戦争もある。

本題は非常に容易な文であると思はれたが、「必ずしも」とある爲か可成り誤譯が多かつたのは ne の位置を充分考慮されなかつたことによると思ふ。

ne は次に来る語を打消すことをよく頭に入れておいて頂きたい。nepre ne と ne nepre, tute ne と ne tute, ĉiam ne と ne ĉiam 等 ne の前後によつて大いに意味の異ふ場合は多い。

「戦争」は milito, 「平和」は paco でよい。batalo が戦闘であることは以前にも述べたことがある。「必ずしも……ではない」ne ĉiam 又は ne nepre 時には ne tute 等譯される。之を反對にして ĉiam ne, nepre ne, tute ne とすれば「斷じて……でない」の意味になる。例へば Vi nepre ne povas levi ĝin. (君にはとてもそれを持上げられない)。「相反する」は stari unu kontraŭ la alia, esti kontraŭaj unu al la alia, kontraŭstari unu al la alia 何れでもよい。しかし kontraŭstari は反抗する, 抵抗する意味に用ひられるので, esti kontraŭaj の方がよい。「平和の爲の」は por でもよいが, もつとはつきりさせれば por la

celo al paco, kiel la rimedo por pacigo, por atingi pacon. 等と出来る。

譯例

1. Milito kaj paco estas ne ĉiam tute kontraŭaj unu al la alia; iuj militoj estas por la celo de paco.

(H. K.)

前半はよいが, 後半 iuj militoj とあるのは少し意味が違つて来る。やはり estas ankaŭ milito... とすべきもの。celo de paco は平和に到達する目的ではなくて, 平和を目的とするものの意である。

2. Milito kaj paco ne ĉiam kontraŭstaras, sed milito por paco ankaŭ ekzistas. (*Tondro*)

大體よいが sed は kaj とすべきである。sed は反對の事を述べる爲の接續詞である。ankaŭ は前におくのが普通。

3. Batalo ne ĉiam kontraŭstaras al paco. Do oni ofte batalas por gajni pacon. (中村高知)

do は sekve と同じである。この文の意味は戦争と平和は必ずしも相反するものではない、従つて……となり、原文と一致しない。

4. Ne ĉiam milito kaj paco reciproke tute kontraŭstaras, sed milito ankaŭ estas por paco. (鷺峯)

之では戦争は何時でも平和の爲のやうに解される。

5. Ne ĉio reale tute kontraŭ milito kaj paco, milito ankaŭ estas

por paco. (柚木武史)

動詞が缺けてゐる。假に Ne ĉio estas reale... とすれば、すべてが戦争と平和に反対といふわけではない……となる。

6. Batalo kaj Paco tute ne estas kontraŭanta, ĉar oni havas batalon laŭ paco. (松原八郎)

「戦争と平和が決して反するものでない。何故ならば平和に即した戦があるから。」之がこの譯例の意味するところである。

Milito kaj paco ne ĉiam estas tute kontraŭaj unu al la alia, kaj ankaŭ milito por la celo al paco ekzistas.

成績發表

- a. 申し分のないもの。
 - b. 多少缺點はあるが全體として勝れたもの。
 - c. 致命的誤謬はないが b に劣るもの。
 - ĉ. 缺點の可成り目立つもの。
 - d. 尙多少研究を要するもの。
- 名前の載らないものは充分エス文の構成に就て研究を要す。

A. b. Matuda, Mota, Serpentokulo, Miduno-T, Kliniĝinta turo, 旭風, S. Tabuŝi, Nohara Nobuko, 二倉平治, 幡目代, O-h, 喜稔, R. F., Strigo, Ĝis-K, M. Inaba, Konisi-Norio.

c. Ŝinjoo-C, ミノル, Tonĉju, Hoajaan, ババヤソマツ, Sen' Ok, ĵun, Y. S., 岩本正雄, M. M., 大津一郎, 緑星子, M. Todoloqui, Seiu Sogen, Tōjōshi, Koiĉjo, 島崎敏一。

ĉ. 増田, 河村義三。

B. a. Tondro, ミミ, H. K., D-O, 前田義雄。

b. Kaz. Iwaki, Sizue, Kurodaija, Maeda Teiji, 鷺峯。

c. 中村高知, ヨネミ, ハナフサダカシ, J. Hukui, Nanĝo, Virineto, Aŭtomobilo, H. Soj, 三郎, 小山盛雄, Ruĝa Planedo, Aŭtuno, 彤星。

ĉ. Senj Ogata, Humi Sogen, 南大門, 松原八郎。

d. 柚木武史, Matenon Longa, MAT.

新 課 題 ・ 十二月號發表 ・

A. 日本は常に戦争には強いけれども、宣傳戦には弱い。それをわが國民が切實に而かも國民全體的に自覺したのは嘗つての滿洲事變の時からである。

B. 日本文學を翻譯して、その文學的効果をどの程度まで保持し得るかが問題である。

規定 制限: A, B いづれか一方を擇んで應募すること。(兩方へ應募したばあひは A の分を無効にする)。

氏名: 誌上での匿名は自由であるが、原稿には、必ず住所氏名明記のこと。

用紙: ハガキまたはハガキと同じ型の紙。

締切: 10 月 5 日着便。

宛名: 學會内「和文エス譯」係。

前置詞略解

—34

XX SUR (其二)

1 (b) 【SUR と EN】 En は『(何)の(圍, 範圍)内に(在る), (其)の中に(はいつてゐる)』; sur は『(面)の上に(のつて, くつついて在る)』。

{ Sur la tero 地上に(のつて)

{ En la tero 地中に(埋つて)

{ En la mondo 世界に

{ Sur la ter(glob)o 地球上に

{ Sidi sur seĝo 椅子に坐す

{ Sidi en apogseĝo 安樂椅子に坐す
(腰がはいり込む)

Se neĝas sur la monto, estas malvarme en la valo. 山上に雪ふれば谷内寒し(因あれば果あり)。

{ La infanoj ne volas resti en la domo. 屋内に居るのをいやがる。

{ Ili ludas sur la kampo. 野に出て遊ぶ。

{ En la ĝardeno, en la parko, en la ĉambro, en nia lando.

{ Sur la korto, sur la bordo, sur la herb(ej)o, sur la dezerto.

{ En la haveno troviĝas multe da ŝipoj. 港内に澤山な船舶。

{ La Angloj tiam staris sur la ankraĵejo. 英軍は當時錨地に碇泊中であつた。

{ Li nun estas sur la maro. 今海上に居る(航海中)。

{ La brava maristo dronis en la maro. 水夫は海で溺れた。

{ La ŝiparo nun krozas sur la Pacifika oceano. 太平洋巡航中。

{ En la Pacifika oceano troviĝas multaj insuloj. 太平洋(なる地區)中には島が澤山ある。

{ En la koro 心の中に

{ Sur la fundo de la koro 心の底(奥)に

{ Mi batalis sur la militŝipo M. M 艦乗組で戦つた。

{ Li veturis en (aŭ per) vagonaro. 汽車に乗つて行つた。

{ Ŝi blovekscitis la fajron sur la kamento. 火床上の火を吹いて起した。

{ En la forno troviĝis fera bastono. 煖爐の中に鐵棒があつた。

{ La vesto estas ŝirita en kelkaj lokoj. 服は處々破けてゐる。

{ La kolumo iom disfadeniĝis sur la rando. カラは縁がほぐれた。

[註] なほ sur...loko なる用法あり。後述。

1 (b') 【Sur la vojo】 Vojo には路面上を踏みつゝある意で Sur la vojo (路上, 途上)も, 既述の如く en la vojo (途中, 道中, 旅行中: EN 1 [場所]参照)

も用ひられる。

Nun li estas **sur la vojo** al sia celo. 彼は目的の途上に(途をたどりつゝ)ある。

Tio ĉi estas lia unua paŝo **sur** tiu pikaĵa **vojo**. 是は彼がその荊の道にふみ出す第一歩。

Mi tre bedaŭras, ke mi ne povis helpi vin **sur via vojo**. 御困りの(困難な道をふんで居られた)時に御助けも出来なくてすまぬ。

Jen li renkontis **sur** (aŭ **en**) la **vojo** sian instruiston. 處が彼は途上(途中)で先生に出會つた。

Meti **trabojn sur la vojon**. (途上へ材木を置く, とは人の)邪魔をする。

1 (b'') **【Sur la strato】** Strato は **sur la korto** などに倣ひ『街上で』と云ふ意味で **sur la strato** が普通。なほ周囲の家にかこまれた意で **en la strato** も用ひられる。

Promenante **sur la strato** mi falis. 往來を散歩して居てころんだ。

Baldaŭ ili troviĝis **sur la strato** F. やがて彼等は F 街(上)に來た。

Ŝi eliris **sur la straton**. 家から通り(街上)へ出た。

〔註〕次の例は後述 2〔線上接觸〕即ちその街路線に沿ふ意味。

Post la patro restis al ni malgranda dometo **sur la strato** S. 父の死後残されたのは S 街の小屋。

Mi portadis al vi **sur la straton** G. 御買上の品をよく G 通りの御宅へお届けに上つたものでした。

1 (c) **【身に着ける】** 人は衣類の中に身を入れ (en), 衣類は身の上になる

(sur)。

Ĉe ni studentoj iras **en** uniformoj. 日本では學生は制服を着て居る。

Li **portas** (aŭ **havas**) **sur si** novajn vestojn (ĉapelon, gantojn, ŝuojn, zonon, ŝalon). 彼は新しい服を着て, 帽子をかぶつて, 手袋をはめて, 靴をはいて, 帶をしめて, 肩掛をかけて居る。
Pro la okazo ŝi **metis sur si** la novajn vestojn. よそ行きにその新しい衣物を着た。

Li **portis** pafilon **sur la ŝultro** kaj tornistron **sur la dorso**. 鐵砲かついで背囊をしよつてゐる。

〔比較〕 **porti paperujon sub la brako**, **infaneton en brakoj**, **glavon ĉe la flanko**. 書類鞆をかゝへてゐる, 赤兒を抱いてゐる, 劍をさげてゐる。

1 (d) **【Sur...loko】** 『範圍ある場所内にはいつて居る』は **en...loko**; 『在るべき, 置くべき場所上にのつてゐる』は **sur...loko**.

En la ĉambro ĉio staris ankoraŭ **sur la sama loko**, kiel antaŭe. 何もかも以前そのまゝの場所に置いてあつた。

Li **havas orelojn sur ĝusta loko**. (耳をあるべき所へチャンとつけてゐる, とは)緊張して注意してゐる。
Li **havas la kapon sur la ĝusta loko**. 怠才ない, 頭が働く。

〔類例〕 Li **havas la kapon fortike sur la kolo**. (頭をしつかり頸につけてゐる)彼はしつかり者だ, 人に負けて居らぬ。

〔注意〕 (ろ) 此の用法から『自分のいつて居る, 占めて居る場所』即ち『地位地歩』の **sur la loko** の用法が出る:

Ho, se mi estus **sur via loko**,
tiam mi estus feliĉa homo. 僕が君
だつたら(君に代れたら)果報者なんだ
が(En: 1 [場所] 参照)。

Sur la loko de S. mi havas jam
depost hieraŭ alian laboriston. 昨日
から S の代りにもう他の職工を入れて
居る。

2 (a) 【線上接觸】『(線 上に(在り),
(棒などに)さゝつて』の意 (1 (b')) [註]
参照)。

Londono kuŝas **sur la rivero**
Thames. 市はテムズ河上に在り。

Ŝi vendis fungojn survicigitajn **sur**
trunketo de pajlo. 麦わらに挿し並べ
た茸を賣つてゐた。

Ankoraŭ la ezoko ne estas **sur la**
hoko. かますはまだ釣針にかゝつては
居らぬ(とらぬ狸の皮算用)。

Pordo turniĝas **sur sia hoko**. 戸
はその鈎柄を軸として廻はる。

Li ekhaltis **sur la sojlo** de sia
domo. 我家の閾の上に立ち止まつた。

Li estas **sur la sojlo** de ruiniĝo.
彼は滅亡に瀕して居る。

Floroj **sur fadeno**. 糸に挿した花。
[註] 繩などにつなぐも線上の意で **sur**:

Tie ĉe la pordo kuŝis granda hundo
sur ĉeno. その戸口の處に鎖につない
だ大きな犬が居た。

2 (b) 【**Sur ... flanko**】『(何々)側に
(接す)』は線接觸で **sur**.

Manĉukuo kuŝas **sur la norda**
flanko de Koreujo. 満洲國は朝鮮に
境を接して在る。

[比較] Koreujo kuŝas *en la nordo* de
Japanujo. 日本の北に在り。

Li sidis ĉe *mia flanko*. 僕のそばに坐つて
ゐた [點接觸]。

Sur la dua flanko de la arbaro
troviĝas torento. 森の向側に小川。

Sur unu flanko estas malhonoro,
sur la dua estas morto. こちら向け
ば不名誉あちら向けば死。

Sur ĉiu flanko nur manko kaj
manko. 四方八方赤字赤字の板ばさみ。

La ŝipo kuŝiĝis sur unu flanko.
船は横倒しになつた。

La floro jam tute velke kliniĝis sur
unu flankon. 花はすっかり枯れて片
側へ傾いた。

〔作文練習 XVI 解答〕

1. Li amas ŝin pro ŝia beleco.
2. Mi estas konfuzita (*aŭ* konfuziĝas)
pro via troa boneco! (*aŭ* Vi estas tro bona!)
3. Li komencis lerni Esperanton pro
sporto.
4. Pro singardeco ankoraŭfoje mi tra-
legos la paperojn.
5. Pro vi mi tre bedaŭras, ke hodiaŭ
ni havas tiel malmulte da ĉeestantoj.
6. Li pagis tro kare pro lia ago.
7. Vi vidas do, ke vi ne devas kulpigi
min pro tio, ke mi ne venis.
8. Mi tre timis pro vi (kio fariĝos kun
vi).
9. Mi vere hontas pro mi!
10. Pro vi mi pardonos lin por tia ĉi
fojo.
11. Li estis eksigita el la ofico pro ne-
zorgeco de sia devo (*aŭ* senzorgemo en sia
servo).
12. Pro honto ŝi kovris la vizaĝon per
la manoj.
13. Ĉiuj lin admiras pro lia virto (*aŭ*
pro lia alta morala karaktero).
14. Mi helpas al vi pro nia amikeco.
15. Pro ĉielo (*aŭ* Pro Dio, *aŭ* Diablo
min prenu, *aŭ* Dio min gardu), mi estas
trompita!

Seppik の新文法書をよみて

最近 Literatura Mondo から Henrik Seppik の “La Tuta Esperanto” といふ中等程度文法書が出版された。これは、その subtitolo にも “Gramatiko por progresintoj; Gvidilo por kursestroj” と書かれてゐる如く初等講習も終へ一通りエス文法にも通達した人々の更に研究をすすめる時の手引であり、又講習の指導にたづさはる人々の参考書たることをめざした文法書である。

著者はエストニア人で 1920 年にエス語を學びその後 Ĉe-metodo の講師として瑞典、諾威、チェコスロバキヤで活躍された人である。

出版者の序言として本書は初等講習書 Szilágyi の “Ellernu” を終へたものの Kalocsay-Waringhien 共著の “Plena Gramatiko de Esperanto” への橋渡しの文法書だと推奨してゐる。これは發行者の手前味噌もあるが、しかし通覽してみるとこの本は仲々説明が要領よく pedanta の臭味がなく地方會の輪讀研究會等に使用するによい書物である。四六版 181 頁。全卷を二十課に分つてゐる。

卷頭の Kelkaj konsiloj al kursgvidantoj は著者の多年の経験から出た結論で仲々かゆい所に手がとどくばかりの説明である。卷尾の Kaj nun? も講習終了者の心得をといて餘すところがない。我々も初等講習の際、講習員に對しての konsiloj をきかせたいものだ。

第二十課の Stilo, Historio de Lingvo Internacia, Mallonga biografio de Zamenhof, El “La Vojo” de Zamenhof, El la historio de Esperanto, Deklaracio pri Esperantismo, La evoluo de Esperanto はこれ亦仲々要領よくエスペランティストの常識として必要な事項を説明したものといつてよい。

第一課から第十九課迄に分割配當して説明

された文法はこれ亦前述の如く申し分のない巧みな説明ぶりである。又著者の獨斷とみとむべきものも少い。

今こゝにその要領のいい説明を紹介して讀者諸君の講習の際の御参考とし併せて本書の一斑をお傳へしたいと思ふ。

不定冠詞 (nedifina artikolo) として unu を用ひることの感心せないことを説明して

Kelkfoje tamen, unu estas uzata kiel nedifina artikolo, sed tio ne estas imitinda, ĉar unu kiel numeralo indikas ja nombron, kaj dirante unu vidvino oni asertas, ke ne temas pri du aŭ pli multaj vidvinoj, sed pri unu sola. La uzado de unu kiel nedifina artikolo povas kaŭzi eĉ miskomprenojn: se vi diros »mi havas unu bonan edzinon«, oni eble opinios, ke vi havas kelkajn edzinojn, el kiuj nur unu estas bona. Sed ja ne tio estis la intenco! Diru tial tute simple, mi havas bonan edzinon, ĉar estas ja memkompreneble, ke oni havas unu edzinon, ne du. (同書 p. 19.)

即ち unu を不定冠詞として使用すると誤解がおこる。例へば mi havas unu bonan edzinon. としては數人の妻君をもつてゐてその中の一人が善良 (bona) だといふのだと誤解される。話者の意圖は妻君は勿論一人でそれが善良なのだから unu を用ひない方がよいといふのである。

次にエスペラントの語根には品詞別があるといふことを説明してゐるところを紹介すれば

Ekzistas teorio, ke tiuj radikoj, kiuj ne estas uzeblaj sen gramatika finaĵo (ekz. cigar, jun, skrib) per si mem estas nek substantivoj, nek adjektivoj, nek verboj,

sed fariĝas tiuj nur post almeto de koncerna finaĵo. Kiam ni almetas al ili la finaĵon ,o', ili fariĝas substantivoj (cigaro, juno, skribo), kun ,-a' ili estas adjektivoj (cigara, juna, skriba), kun ,-e' adverboj (cigare, june, skribe) kaj kun verba finaĵo ili fariĝas verboj.

Sed tiu ĉi teorio apartigus Esperanton de ĉiuj aliaj lingvoj, kie ĉiu radiko havas certan karakteron, kaj pro tio senbezzone malfaciligus ĝian lernadon kaj uzadon. Ĝi kontraŭas ankaŭ nian lingvo-senton: aŭdante aŭ vidante la radikon ,cigar', ni ne pensas pri kvalito, ago aŭ maniero, sed antaŭ niaj okuloj klare prezentiĝas konkreta objekto; la radiko ,jun' elvokas en ni tuj klaran imagon pri certa kvalito kaj ,skrib' impresas nin sendube kiel ago. (同書 p. 33).

即ちエス語の語根は語根それ自體では何等品詞別 (gramatika karaktero—文法性)がないといふ理論をとく人がある。この理論でゆくと cigar, jun, skrib といふ語根は語尾 o を得て始めて名詞になり, 語尾 a を得て始めて形容詞になるといふのである。

併しこの理論はエス語を他のあらゆる言語とは、全く別種なものとしてしまふことになり、これらの言語を母語とする我々人類にとつてエス語の學習が却つて困難になる。といふのは他の言語ではすべて語根が常に品詞別をもつてゐるからである。そしてまた我々の言語感からしても例へば cigar といふ語根を見た時はすぐ葉巻の姿を眼前に思ひうかべ決して動作とか性質なんかを聯想しない、しかるに jun といふ語根をきくとすぐ性質・屬性を想起するのである。即ちこれが語根は既に生れながらにして品詞の別をもつてゐるといつてよいといふのである。

くだしくなく簡単に素人わりのいふ要領のよい説明である。

序であるがこのエス語の語根に品詞別があるといふことは Ido の難のおこつた當時 R. de Saussure が始めてとなへだしたのである

がこれに對しては Ĉefeĉ (本名 Höveler) あたりが反對論をだしてゐたが、其後の大勢は Saussure の理論の衣鉢をつぐものが多く大抵の文法書ではこれを紹介してゐる。

即ちこの理論は Wüster, Kalocsay, Waringhien 等の文法學者にうけつがれてゐる。

併しごく最近 エスペラント學士院の新 prezidanto J. R. G. Isbrücker が公用語のエス語の定義を發表すべく最近活動を開始したことに端を發して、二十年も三十年も前の Saussure や Ĉefeĉ の論争の様な對立がくりかへされ Isbrücker 院長の Saussure 理論支持に對し同じ學士院の會員たる Nylén (スウェーデンの古い同志) 氏が之に反對の論文を Svenska Esperanto-Tidningen に發表し、同じ學士院會員たる W. Bailey や Rollet de l' Isle 等が暗黙の中に之を支持してゐるが如き態勢を示し一方學士院會員の Bastien, LK-ano の Butler 等が院長を支持の意見を發表して論争がかさねられてゐる。

この論争の結末は簡單には片附くまいと思はれるが最近迄エス文法理論について研究を發表したり、書物を出したものは、大體この Saussure 理論の贊助者であり之に反對してゐる人々はこれに對抗するだけの理路井然たる理論を發表しないのであるから大勢はやはり Saussure 理論におちつくより外あるまい。

扱また本論へもどつて Seppik の文法書の紹介をつづける。

本書では從來のエス文法書で用ひられなかつた adverbialo といふ術語を用ひてゐる。これは英語文法で云ふ adverbial phrase で我々のよく了解するものであつて「副詞句」とでも譯されるべきものである。

例へば La kafo estas sur la tablo. の文中 sur la tablo がそれである。又 Donu al mi panon. 中の al mi もそれである。

猶一個の副詞 (例: hejme; varme) 又は代副詞 (例: kial; kiel) 等もこの中にふくめてゐる。(同書 p. 59)

但し本書ではこの副詞句に對して形容詞句といふものをおいてゐない様である。(adverbialo に對すれば adjektivalo とでもすれば

Ĥ の音と東北方言の Ĥe に就て

猪股直治

エスペラントの發音の中で最も我々に親みにくい音は Ĥ のもつ音に違ひない。八月號に大島氏の書いた『Ĥ の運命』は、その點で面白かつた。我々ばかりでなく、外國の同志達の中にも、苦てな人がずいぶんあると見えて Ĥ が排斥される傾があるといふことは、我々にとつてもうれしいことであるし、何かほつとするものを感じる。

Ĥ の音は日本人には中々むづかしい。大部分がさう思ひ込んでゐる。それ程むづかしい音であるのか？ 一寸講習書や獨習書の中か

よいか？。

又不定法に前置詞がつかない説明のところでも特別に不定法のつくものをあげてゐるがその一例をとると

„Antaŭ estas uzebla kun infinitivo nur kune kun „ol“ (analogie al „post kiam kelkaj uzas „antaŭ kiam“ anst. „antaŭ ol“): „Antaŭ ol ekdormi, mi legis dum duonhoro“ „Antaŭ ol mangi, la infano kunmetis la manojn kaj preĝis“. „Antaŭ ol paroli, oni devas pensi“.

Same bone oni povas diri: „Ekdormonte mi legis“ aŭ „Antaŭ la ekdormo mi legis“.

手際よく簡単にしかも云ふべきことは一通り残さず説明し、しかもソツがない。

之を要するにこの書はその序文でものべてゐる如く “Tiu ĉi libro ne volas esti teoria studo, sed praktika helpilo kaj konsilanto por tiuj, kiuj volas serioze ellerni kaj uzadi la internacian lingvon en la diversaj fakoj de la internacia vivo...” 實用を主にし理論を従にしたものである。しかし、さういつても理論を無視したものでなく一通りおりこんであつて仲々うまく編まれてゐて、しかも普通の文法書の如く無味乾燥な排列や説明でなく、肩のこらぬ文法書といふことができよう。

ら例をつまんでみよう。

Ĥino——キヒ—ノ、クヒ—ノ、フ—ノ、
ヒ—ノ

Ĥemio——クヘミ—オ、フエミ—オ、ヘミ—オ

どんなにむづかしくても、エスペラントの言葉を組立ててゐる以上出来ないではすまされない。上にあげた二ツの言葉は、それぞれ Ĥino: Kemio で通用するとしても Ĥ の音がどうしてもよいといふことにはならない。

發音してさへはつきり表現出来ない音を文字の上に、然かも音節文字の日本のカナで表はそうとする苦心は、並大抵ではない。支那の學者が『反切』を發明した様な苦しみをしてゐる。

皮肉に言へば、日本人は相當とつぴな音を出すことになれてゐる。例へば ta-u が tō, si-ya-u が syō, te-hu が tyō など、相當むづかしいほうだらう。がだクヒ—ノ、キヒ—ノやフ—ノ、ヒ—ノ等からどんな音が引き出せるであらうか。タウタウと早口に言つてゐると終ひにはト—になると先生に教へられたが、クヒ—やキヒ—は、いくら早口に言つても、一つにまとまらうとさへしないのである。フ—ノやヒ—ノは音をすら出せない有様である。

斯うなつて來ると與へられるものは混亂ばかりである。遂ひには、Ĥino は二ツの音節に分かれる語であるといふことさへ忘れて三ツ位の音を發音して平氣であるようになる。若し平氣でゐられない人があつたら、その人はエスペラントを呪ふか、自分の國語をいやしめるであらう。或は日本人は音聲學的に劣惡な國民であるかの如く考へたり、色々な錯覺を呼び起す。

そんなに厄介なものであるか？ 私は却つて、R や L を區別立することなどよりしまつがよいと思ふ。

Haha: Gohon の中に Ĥa と Ĥo の弱い

名詞：語源と用法

105 **antologio** 詞花集, 文粹。F anthologie, A anthology < Gr anthos floro, legein kolekti. 参照: katalogo. すなわち kolekto de floroj がもとの意味, 轉じて詩, 文のよいものを集めたもの, 名曲集。Krestomatio の教育的なのにくらべて, ギリシャ詞花集, 十九世紀フランス散文集のごとく代表的なものを一覽せしめる。

106 **antropologo** 人類學者。F anthropologue, A anthropologist, G Anthropolog < Gr anthropos homo, logos scienco.

107 **antropologio** 人類學。F anthropologie, A anthropology, G Anthropologie. 参照: antropologo. 科學としての人類學以外に, Scheler なんかの哲學的人間學。etnologia 人種學。

108 **anunciacio** 御告, 御告祭。F annonciation, A annunciation < L anonco. 天の使 Gabrielo が Maria に彼女がキリストを gravedigos と告げたこと, その祭(3月25日)。

109 **aorto** 大動脈。F aorte, A aorta, G Aorta < Gr aeiro levas. 心臓の左心室より出ずるもの。参照: arterio 動脈。

110 **aparato** 器具, 裝置。F appareil, A apparatus, G Apparat < L paro pretigas. 参照: prepari. kemia a., fotografa a., marŝaparato, spira a., administra a. など。F apparat は別の意味。

111 **apartamento** アパートメント。F appartement, A apartments < Itala. 参照: aparte. A の部屋(一つの)でなく, F, Usono, 日本のアパートメント (ĉambraro) である。

112 **apatio** 冷淡, 無感覺。F apathie, A apathie G Apathie < Gr a 否定, pathos sento. 外部の刺激に反應し

音があると Ĥ の音の説明の唯一のてだてにされてゐる。私はそれにも一つ, 東北辯の中に Ĥe 音があるといふことを知らせ度いと思ふ。

東北といふ限られた範圍の言葉であるといふ點がいかんであるが, 音がハッキリ獨立して用ひられてゐるといふ點に於て非常に便利である, 母, 御本の時の Ĥa; Ĥo の様に, エスペラント本來の音に比較するとずつと弱いし, 或は日本語のラと Ra の懸隔があるかも知れない。

それは Se の訛りの様に發音される Ĥ の音である。例へば

Sekku—Ĥekku

Sendai—Ĥendae

Semi—Ĥemi

Setunai—Ĥedunai

Sebiru—Ĥebinu

(Toraeru)—Ĥemeru

Wasureta—Ŭaheda

等々 Ĥe の音が無數に發音されてゐる。

此の Ĥe は舌の上り工合がエスペラントのそれに比べて廣く低い。それ故エスペラントの Ĥe の音の時の様にかすれが少ない, 殆んど摩擦なしにさへ發音されてゐる。だが此の摩擦の少いのは日本語の特質でデジ, ズゾの混亂はここから起きてゐるのであると思ふ。

斯ふした純粹の問題を今論外にして, Ĥ の文字の音を他の文字より區別するといふことを中心にして考へると, 東北辯の Ĥe でエスペラントの Ĥe 音を發音して差支がないと思ふ。又 Ĥe に関す

る限り極めて良く區別出来るのである。

故に私は、東北方言の *Ĥe* = エスペラントの *Ĥe* であると主張するものである。

斯ういふやうに、我々（東北の）は *Ĥ-vortoj* のある音を日常使用してゐたといふことに對しおどろきを感じてあらう。と同時に、悪魔の様な顔をしてゐる *Ĥ* の文字も案外なつかしいものではないか。

Ĥemio; *Ĥelonio* 等は *Ĥendae* にもすこし力を入れてやればよい。その他の *Vorto* にしてもこの要領に變りはないのである。東北人である限りもはや *Ĥ* の發音には苦しまなくともよいばかりでなく、エスペラントに *Ĥ* の音のあることに感謝するようになるだらう。

Ĥe の音は學問のない人程よく發音してくれる。學校教育の普及とともに *Ĥe* は *Ŝe* を通じて *Se* へと接近しつつあるからである。日本人は一般に *Ĥe* といふ音の觀念を持つてゐないために、正しく擧むことが出来なかつた。東北固有の音であるに拘らず *Se* の訛りのあるものと思れてゐた。事實大部分 *Se* は *Ĥe* であるがこれは東北方言には *Se* が五十音表から欠けてゐて、その代りに *Ĥe* があるのである。併しながら東北人ですらも自分が發音してゐるものが *Se* ではなく *He* でもなく勿論 *Ŝe* では全然ないことを知つてゐてもそれが何であるかはわからないのである。だから *Se* の訛り *Ŝe*

ないで平氣でいること、それに積極的の興味をおこさないこと、一時的狀態でもあるし、素質でもある。またストア學派の哲學者の求めた感情に動かされない心の狀態。

113 *apertura* 孔, すき。F *ouverture*, A *aperture* < L *aperire malfermi*. ほら穴, 井戸, まど, ふくろの入口など。

114 *apetito* 食慾。F *appétit*, A *appetite*, G *Appetit* < *appetitus deziro—appeto penas por preni*. 参照: *peti*, *centripeta*, *ripeti*. もと一般的のものであつたが、現在では食に關することにかぎる、ただしこのことを承知のうえで *figure* に使うことあり: *apetita virino—alloga v.*

115 *aplombo* 行動, 演説などで泰然自若として自信あること。F, A *aplomb*, G *Aplomb* < F *à plomb plumbo*. すなわち糸に鉛をつけて、鉛直を示すこと、轉じて動かない眞直ぐから泰然。Esp. では鉛直なる原義は使われない。

116 *apogeo* 遠地點, 絶頂。F *apogée*, A *apogee*, G *Apogäum* < Gr *apo malproksime, ge tero*. 遊星例えば月がその軌道上地球ともつとも遠ざかる點。perigeo 近地點。afelio (*ap+helio*) 遠日點, perihelio 近日點。Apogeo de lia gloro.

117 *apokrifo* 外典, 經外書。F *apocryphe*, A *apocrypha*, G *Apokryph* < Gr *apo, +kryph kaŝita*. ギリシヤでは奥義に達しないものには見せなかつた書きもの (*la libroj de sibiloj*). キリスト教では現在の舊新約全書におさめられなかつた經典をゆう。ギリシヤ, ローマでは認められて (すなわち正典 *kanonoj* として) 聖書中にとりいれられたものが、新教になつてから、昔パレスチナのユダヤ人の集めた聖書中になかつたからとて、聖書中よりほりだされたものを舊約の *apokrifoj* (14 冊) とゆう, また新約の正典が確立したとき、選にもれたものを新約の *apokrifoj* とゆう。古人の名をかりて後人が自己の思想を述べたものを偽經 *pseŭdepigrafo* とゆう, これらは正典, 外典中にもあるわけだが、主としてこれら以外の紀元後になされたものが多い。

118 *apologo* 訓戒的寓話。F, A *apologo*, G *Apology* < Gr *apo, +logos parolo, rakonto* Esp. では *fablo* と *fabelo* を區別するので、例えば F *fable* 中の *fabelo* でないものすなわち *morala* なのをとくに *apologo* と區別していたことがほとんど不必要になり, *fablo=apologo* にな

つてしまつた。Apologo はギリシャ起原の言葉, fablo はラテン起原の言葉。参照: alegorio, parabolo. Apologio 辯明, 辯明書, Apologio de Sokrato verkita de Platono.

119 **apopleksio** 卒中, 脳溢血。F apoplexie, A apoplexy, G Apoplexie < Gr apo, +plekso frapas. Korapopleksio.

120 **apostolo** キリストの使徒 (12 人中の), 傳導者。F apôtre, A apostle, G Apostel < L < Gr apostolos misiisto, apo, +stello sendas. A apostolic その他。La Epistolo (使徒翰) de la Apostolo Paŭlo al la Romanoj 新約にあり。

121 **apostrofo** 省字符 (') F, A apostrophe, G Apostroph < Gr -strophe turno. すはわち最後の母音を deturni した (elizio) しるし。例: l' = la, Al la mond' eterne militanta. Wüster は Marta'n のときは Marta-n としたほうがよいとしている。Esp. 以外の言葉では語頭 (aferezo), 語中 (sinkopo), 語尾 (apokopo) の場合がある。また retoriko では頓呼, 物語中に不意に對手の人に「ときに君」なんて呼びかけること。参照: strofo, anastrofo (倒装), katastrofo.

122 **apoteko** 薬店。A apothecary, G Apotheke < L < Gr magazeno—theca ujo. 後世になつて意味が特殊化した。Butiko も同語源。F apothicaire. 参照: biblioteko. Fundamenta Krestomatio, 233 に oficinala あり, 薬劑の, 薬局の, 薬局法による。

123 **apozicio** 同格, 同位。F, A apposition, G Apposition < L almeto. 文法家によつて使用の範圍が多少違う。La koko, trumpetisto de l' mateno, vekas, nin dormantojn. —Butler, Step by Step. Li ricevis la titolon konsilisto. —Plena Vortaro. La epiteto: Napoleon, imperiestro. La apozicio: la vorto libereco, la reĝo Karlo—Kalocsay, Waringhien, Plena Gramatiko. Er hat die Gewohnheit: er erwidert nie einen Brief.—Paul, Deutsche Grammatik.

124 **aprilo** 四月。F avril, A april, G April < L aprilis —aperire malfermi.

125 **arabesko** アラベスク。F, A arabesque, G Arabeske < Itala arabesco arabo. 繪畫, 象眼, 彫刻などの唐草風裝飾模様的一種——アラビヤ起原で, Korano は人, 動物を畫くことを禁じたので, 植物模様が發達し, ヨーロッパ

にかはつて行かうとするのである。Ŭaĥeda が Ŭaŝeda になつても語調はそれ程そこなはれないにしても Ĥemeru とふ語には全然 Se も Ŝe も入る餘地がない。Semeru, Ŝemeru などと言つたなら, 似てもつかない概念を呼び起し, 語の生命は失はれてしまふであらう。

斯う考へて見ると Ĥe は東北固有の音であることがはつきりするし, 又音韻價值も重要であることがわかるであらう。

それ故, 若し, 東北方言を研究するためには, 非常に廣範圍に渡つて使用されてゐるこの音を適當に表現せずには不可能である。

私は特に Ĥ の文字になつかしさを感ずる以所はこゝにある。

日本語の音韻記號ではこの特殊音の認識に充分でなかつた。又ローマ字のそれでも尙充分に果されなかつたものがエスペラントに依つて始めて果されたのである。私はエスペラントに感謝すると同時に Ĥ の文字に感謝するのである。(をはり)

ĥ は上述注意 (3) に述べた, かすれた場合のハ行音である。母 = haĥa, 御本 = goĥon.

前課で述べた k の音は舌の後部(根元)が喉奥にくつついて, 呼氣に突破される破裂音である。ĥ は舌の後部を喉奥にくつつけず, 僅かはなし, 狭められた喉奥の通路を呼氣が摩擦して, かすれて出る音。喉

奥の通路を充分開散して呼氣を出せば h の音になる。h の音を假に ^h で示すことにする。

^h は魚の骨が喉にかかった時、喉内を強く『ハーハー』と云はせるのに似た音で、之より軽い、かすれた音と心得ればよい。日本語にもある音(日本のは非常に軽い ^h 音であるが)であるから、^h は日本人にとって、さしてむづかしい音ではない。但しエスペラントでは此の音を有する語は極めて稀である。

(小坂・秋田「模範エスペラント獨習」)

^h	讀方		日本文
	ㄱ'	如略痰狀	ホハッ

(盛國成：世界語講義)

The letter ^H (seldom used) has the sound of Scottish and Welsh *ch* (cp. "loch"). Get your throat ready to say *k*, and then say *h* by mistake!

(M. C. Butler: *Step by Step in Esperanto*)

Ĝi estas sono facila por lerni kaj ne kunmiksebla kun ia ajn alia sono—nur kun uvula R, kiu ne estas esperanta sono!—ĝi estas facila por imiti (lerni), facila por kapti (kompreni), malfacila por miskompreni, krom tio unu el la plej internaciaj sonoj. —Kial ĝi estas persekutata? Eble pro

tio, ke la franco kaj la sveda lingvoj ne havas ĝin. —Tamen en la praktiko ĝi signifas malfacilaĵon al kartavuloj kiam ĥe kuniĝas kun ilia R uvula aŭ palatala (sed la Esperanta r estas dentala), kiu estas preskaŭ la sama sono. Pro tio la uvul-Ro-ulaj francoj kaj

germanoj tiel malŝatas tiajn vortojn kiaj estas "monar-^ho" < "monar^Rho" < "mona^hho", kaj aliaj vortoj kun "r^h". Komparu ilian elparolon de "koRo"—"ho-Ro"<ho^ho!

(P. Nylen: *Sonoj kaj vortoj de Esperanto*)

バに入ってから、動物をも交えるようになり、アラビヤ風のものにきぎらなくなつた。

126 **arbo** 樹木。F arbre<L arbor. A arbor.

127 **arbalesto** 弩, 大弓。F arbalète, A arbalest<L arcus arko+balista balisto 古代の弩砲。参照: balistiko. Pafarko の一種で, risorto で sago, ŝtono, kuglo を飛ばして, 250 歩の距離で人を殺すことができた。中世紀にもつとも盛んに行われたが, 火器の發達にしたがつてなくなつた。arkebuzo 火繩銃。

128 **arbitracio** 銃裁判による仲裁の宣告。F arbitrage, A arbitration<L arbiter 仲裁者。—aliranto. Internacia arbitracio. Arbitra 任意の<裁判者の判定にまかした。Arbitraĝo 鞫取。Kompromiso 和解。

129 **arbusto** 灌木。F arbuste<L arbustum. Arbedo (arbrissean) estas planto kun ligneca malalta trunko havanta branĉojn tuj de la bazo; arbusto (arbuste) estas planto ligna ĉe la bazo kaj el mola histo ĉe la supro.—Scienca Fundamenta Terminaro, 1931. arbo 喬木: 杉, arbedo 細木: lilako, arbusto 灌木: eriko.

130 **arĉo** 絃樂器の弓。F archet—arketo. まだいろいろの方面に使われうるが, drilarĉo 大錐の弓, arĉo de segilo—Wüster, Maŝinfaka Vortaro Prielementa, 1923.

131 **ardezo** 粘板岩。F ardoise 語源不明。石板にしたり, スレートとして屋根をふいたりする。

132 **areno** 圓形劇場の砂場, 諸種の闘技場, 競争場裡。F arène, A arena, G Arena<L. 原義 sablo. Gladiatoroj などがすべらぬよう砂地にしておいた。Arenario Sandkrant 石竹科の植物。

ストックホルムの
アグネス・
ニルソン嬢

スウェーデンの社会施設は正直に評価して世界一流のものである。その説明をすることは現在の私にはすこし不向きな筋もあるが、要は国費の二割程が社会的文化的事業に消費されてゐるからである。

アメリカの *riculo Eastman* が *donaci* したといふ *Dentejo por Inafano* を、7月31日(1936)に見に行つたが、そういう施設を見るたびに歐洲の旅客接待法が機械的ではあるが、安直なのに恐れ入る。先づ案内を乞ふと、受付子は私の *nom-karto* をもつて内に入る。まもなくすると出て來た *Fino Ebba Braner* が先立ちになつて説明し乍ら案内をして、そのうちに給仕に毛のはへた位の娘さんが印刷物を揃へて袋に入れたのを持つて應接室に來てゐる。私が應接室に着くと、もうちゃんと袋に入れておいてある。即ち訪問者が何を求めるかを豫知してゐる。機械的な様であるが、見學者にはくどくどしい説明よりも案内書の方が早分りでよろしい。

この *Eastman Dentejo* は 1kr (約1圓) で 8-16 歳迄の子供を1年間無料で治療する。齒並びをよくしようといふ様な整形方面のことも取扱つてゐる。それで1年間1圓位だから安いものであらう。職員の數が 40 人といふ割に建物が大きすぎる様に思へた。

そこを出て市立圖書館を見る。その隣りが商科大學である。共に小さいので興を引かぬ。旅人は物の大小でビツクリしたり、感心したりするものである。それについて、私を一番ビツクリさせたのはスウェーデン全土に網をはつてゐる *Kooperativo* である。その建物はいづれも、日本の三越位の立派なもので、労働者の福利厚生には不可缺の施設である。たゞ、面白く思つたのは、*Kooperativo* では一切、かけ賣りをせないといふ。なぜなれば、かけ賣りをすると遂に不用なものを購入するし、經濟的にいつもヒツパ

クした状態におかれるといふ。現在の我國の共済組合制度はどうなつてゐるか？

午前中にこんな見學をすませて S-ino Skult に案内してもらつたお禮に何か食事を差し上げようといふと S-ino Skult は家で子供が待つてゐるからとのことで一度歸つてしまつた。私は Hotelo で中食をし乍ら F-ino Nilsson が来るのを待つてゐると、彼女は會社を早退して1時頃來てくれる。

彼女の家は Stockholm の郊外にある。バスで約 20 分かゝる。車窓から見るストックホルムの郊外の全く美しい丘と緑の林である。北歐の氣分にトウスイし乍ら三人であることが日本にゐる様な氣分にさせてしまふ。Esp. を話してゐる限り私は日本語とちつともちがはないう程の心安さを持つことが出来る。私は六甲山麓をドライブしてゐる様な氣になることがあつた程、この車中の 20 分は今迄にない北歐らしさであつた。S-ino Skult は私と Nilsson を若い二人は楽しいねと云はんばかりにヒヤカスので、どこでも『二人は若い』といふのは國際的らしい。

2 時頃 Buso が山の中腹にとまる。三人は連れ立つておりる。しばらく歩いて森の中へはいつて行くと、ちらほら赤や青の山莊が見へる。Stockholm の郊外住宅らしい。どの家も小ぢんまりとしてゐる。もうつい自分の家が見へると Agnes が云ふと間もなく、向ふに一老夫人が手を振つて吾々を迎へてゐる。この老夫人こそ、Agnes の patrino である。息子が歸つて來た様に私を迎へてくれるあたり、私は恰も故郷に歸る様な氣持であつた。

かくして私と F-ino Skult は Agnes 一家のお客として迎へられた。Agnes の家は 1932 年に新築したもので、森の中だから水道がないので井戸をつかつてゐる。便所も水洗式でないが、この説明をするにはすこしく、こゝでは不自由であ

らう。

Agnes には一人の姉がある。その姉もストックホルムの或る會社に勤めてゐる。Agnes の兩親は Agnes 姉妹を可愛がりすぎて、お嫁に出そうとせないらしい。日本でもよく見受けることだが、娘を可愛がりすぎると却つて娘は婚期を逸して不幸になる。Agnes の patrino はよく Agnes に『お前達二人の姉妹がお嫁に行つてしまつたら、私はもう壽命がない、死んでしまふだろう。』と云ふそうだ。どうも困つたものだ。

Agnes は家政女學校を卒業した程度だから小學校の先生になれないらしい。しかし、彼女は教育は低い、教養の高い女性だ。私が過去に於て會つた、歐米の女性のうち、彼女に於いて、教育と教養の全く別物であることを感知する。彼女はタイピストとして勤務する傍に手藝とかデッサンとかを通信教授で勉強してゐる。また陶器の作り方なども自分で研究してゐる。こんな女性は日本の職業婦人には恐らく稀であらう。日本ばかりではない、歐米を通じて稀らしい心掛のよい娘さんだ。

彼女の母は、また、彼女を生んだ母らしく、如何にもしとやかな、しかし高い理想を持つてゐる女性である。魂の女である。私を遇する一舉一動に魂がこもつてゐる。

Agnes の一家こそ魂の家庭だ。

そんなことを考へ乍ら Agnes と Skult と三人連れで、近くの池へ憩ひに行く。池には白い汽船が涼しそうに帆走つてゐる。船客は私達にハンケチを振つて saluto を送る。こちらからも手を振つて合圖をする。

散歩から歸つてみると夕食の用意がされてゐる。スエーデンの家庭料理に滿腹して Agnes の家を出たのが午後の 9 時頃だ。それでも日中の様に明るい。

× ×

8月1日, Berlin では今日からオリンピックが開催される。そう思ふと矢も盾もたまらなくなる程 Berlin に行きたくなる。ところが, どこでも Berlin へ行くことをすすめるものはない。あんな非文化的な非國際的な國へ sporto の如き崇高な精神文化が行はれそうな道理がないと云ふものが多い。私が歐洲にゐた頃はドイツは, たしかに不人氣な國であつた。

午前中は手紙を書いたり, これから行く Berlin, Praha, Vieno の samideanoj に通知をして, 荷物のうちで不用なものは郵便で送つてしまう。

午後は S-ro Iner Nordheim と S-ino Helgl Nordkrist がやつて來て Stockholm の近くの Skansen 野外博物館に見學に行く。この二人は戀人同志の様であるが, そのロマンスを書くには餘りに他人事であるから書く氣になれない。

S-ino Helgl は一度嫁いだことがあるが, それが不幸に終つて今は獨り身であるらしい。

× ×

午後8時, いよいよ Stockholm に別れをつけて Svedaj Gesamideanoj と同行して Vieno の Esp.-Kongreso に行かうと Stacio に行くと, 僕の座席がない。といふのは少しくおそかつたのだ。しかたがないから, この Karavano と一緒に行かないことにして, もう一日ストックホルムに泊ることにした。Agnes も Skult も見送りに來てくれてゐたので, もう一日 Stockholm に泊るといふと大喜びで飛び上つて, S-ro Skult がぜひ自分の家で泊れといふ好意をうけて Skult の家に泊めてもらうことにする。人情程國際的なものはない。

私はつくづく人間程美しい動物的感情を持つてゐるものはないと思つた。

EL REVUOJ

La malpeza motoro

La unua aerŝipo, kiun oni konstruis en la jaro 1900, havis motorojn, kiuj pezis 26 kilogramojn por ĉiu ĉevalpovo. Jam la sekvinta zepelino, kiu fariĝis preta en 1905, havis motorpezon de 4.2 kg. por ĉiu ĉevalpovo. Je tiu tempo ankaŭ la unuaj aeroplanoj kun motoroj en la sama pezoklaso povis leviĝi de la tero. La flugtekniko tamen povis triumfi nur, kiam la motorpezo malaltiĝis ĝis 4 kg. por ĉiu ĉevalpovo. La modernaj motoroj pezas ne pli ol kelkajn centojn da gramoj por ĉevalpovo, kaj sekve oni povas ekipi maŝinojn per miloj da ĉevalpovoj. Al la malpliigo de la motorpezo ĉefe kontribuis la malpezmetalo. En la komenco aluminio estis uzata nur por malpli

gravaj partoj de la motoro. Nur kiam ankaŭ la moveblaj motorpartoj povis esti konstruitaj el tiu metalo, la "plumpeza" motoro venis.

(El "Heroldo de Esperanto")

Simioj kiel laboristoj

Antaŭ kelka tempo sur la insulo Cejlono okazis striko de laboristoj pro interesa kaŭzo. La indiĝenoj, kiuj laboras sur kokos-plantejoj, komencis striki por protesti kontraŭ la aplikado de la simioj en la rikoltado de la kokos-nuksoj. Jam de pli longa tempo oni uzas tie la simiojn kiel laboristojn, ĉar post mallonga dresado ili tre lerte kolektas la nuksojn, kaj ne postulante salajron ili ebligas al la posedantoj de la plantejoj grandan ŝparon. Sed en la lastaj jaroj la uzado de la simioj tute ĝeneraliĝis kaj multegaj indiĝenoj perdis sian panon ĉe tiu labor-fako.

(El "La Praktiko")

LA REVUE ORIENTA

Oktober 1938

Jaro XIX N-ro 10

第六回北海道エスぺラント大會

8月7日 旭川市にて

第6回北海道エスぺラント大會は昨年8月開催予定のものであつたのが、事變の爲止むお得ず無期延期されていたのであるが、事變の好結果に8月7日旭川エス會主催の下に、旭川市商工獎勵館お會場として、各地の同志達の集合の上、意義ある大會お開催することが出来た。以下にその大要お記述する。

開 會 式

午前9時半開會。安達準備委員より開會が宣せられ、一同起立の上國歌齊唱。次に遙かに皇居お遙拜し、更に我が忠勇なる皇軍將士の遺靈に對して心からなる默禱お捧げる。次で當摩大會準備委員長の昨年大會お無期延期しなければならなかつた事情其他の挨拶の後に、大會々長として旭川エス會長木津義雄氏お推薦。參會者の熱烈な拍手に迎えられて木津會長の挨拶が終る。續いて我々の歌エスぺーロお齊唱し、各地方會代表者の挨拶及祝辭祝電の披露に移る。

(地方會代表)

北海道エス聯盟相澤治雄氏、帶廣エス會原田三馬氏、札幌エス會相澤治雄氏、札幌鐵道エス會岡垣千一郎氏、室蘭鐵道エス會三崎豐市氏。

(祝辭及祝電)

日本エスぺラント學會、東京エス俱樂部、堀真道氏、菅原鐵雄氏、渡部隆志氏

最後にタギージョお合唱して、開會式お終了し、直ちに會場正門で紀念撮影する。

大 會 協 議 會

木津會長の推薦により參加者一同拍手裡に

原田三馬氏議長に就く。原田議長の後援の後書記として、當摩、安達兩氏お指名し、直ちに議事に入る。

(1) 今事變に於ける吾が郷土部隊に對する感謝決議。(旭川エス會提案)

木津氏起つて提案の趣旨お説明し、滿場異議なく賛成。起草委員として木津、關川、當摩三氏お指名する。

(2) エスペラント報國運動に關する件。(札幌エス會提案)

相澤氏起つて報國運動の重要な意義お説明する種々なる議論の後、我々北海道在住のエスペランティストわエスペラント報國同盟又わエスペラント運動後援會に協力しその運動お積極的に援助することとしてこの提案に對してわ了解の決議する。

(3) 日本エスペラント學會支持に就て。(帶廣エス會提案)

原田三馬氏議長席より、議題とするよりも寧ろお願いであると前提して學會の存在理由お凡ゆる方面より力説して我々エスペランティストは必ず學會お支持しなければならぬと結ぶ。滿場異議なく拍手お以つて應える。

(4) 次回大會開催地に關する件。(旭川エス會提案)

當摩氏より次回大會開催地として札幌市お推す。滿場一同拍手。相澤氏より時局柄十分なる満足お得る様な大會わ持てないだろうと思うが、喜んで引受けると挨拶。再び拍手。尙附帶的申合せとして、地方會より招待の提案なき時わ原則として北海道エス聯盟本部である札幌市に於て大會

PROPONOJ AL LA

La jenaj proponoj estis alsenditaj al la Organiza Komitato ĝis la limtempo destinita kaj sekve estas diskutotaj ĉe la Laborkunsido. Pro la ŝparo de papero la Komitato ĉi tie resume mallongigis klarigajn partojn de la proponoj. La plenaj tekstoj aperos en la Kongreslibro.

La Organiza Komitato.

(1) La kongreso decidu la dankon al la esperantistoj nun laborantaj en militservo en Ĥinuĵo.

Konsiderante, ke la fakton, ke spite de la nuna konflikto ni povas okazigi la Kongreson en paca atmosfero, ni devas danki al la batalantoj por la defendo de nia lando kaj multaj samideanoj nun sin penas ĉe la fronto, ni volas ĉi tiujn danki en la nomo de la Kongreso.—*Propono de Tokia Esperanto-Klubo.*

(2) La Kongreso decidu la deziresprimon por la daŭrigo de la Esperanto Undoo Kōenkai.

Ni volas, ke la Kongreso deziresprimu al la estraro de E.U.K. la daŭrigon de ĝia ekzisto kaj de ĝiaj laboroj, espereble pli sin alprenante al la nuna tendenco de la tempo.—*Propono de T.E.K.*

(3) La Kongreso deziresprimu la fondon de Nippon Esperanto Bunka Kjōkai (provizora nomo) anstataŭ Esperanto Undoo Kōenkai, kiu laŭ sia regularo devas sin disigi en la venonta printempo, por faciligi per la alinomigo la akiron de la kunlaboroj kaj helpoj de

が持たれることになった。次回大會も本年未迄に他地方會より申出でがない限り札幌市で來年開催される。

聯盟總會

引續き原田三馬氏お議長として聯盟總會に移る。先づ聯盟幹事相澤氏より詳細な會計報告と第五回大會に於ける聯盟本部移轉問題に對する其後の狀勢お縷々説明の後議事に入る。

(1) 聯盟規約一部改正の件 (苫小牧エス會提案)

(2) 聯盟規約第二條改正の件。(旭川エス會提案)

兩議題お合併審議する。その中に晝食時になつたので、審議お一時中止し、12時より晝餐會に移る。自己紹介やら古いエスペランティストの其頃の思い出やら、現時のエスペラント運動の方法又は當局との連絡等に就いて種々有益な話に花を咲せる。

午後一時半より總會お續行

XXVI. KONGRESO

neesperantista mondo.—*Propono de Nagoja Esperanto-Societo.*

(4) La Kongreso decidu fondon de "Ossaka-premio" (okaze de lia jubilea jaro de naskiĝo) kaj varbu portio monoferon kaj nomu specialan komisionon por elekti la kandidaton por la premio.

Procedo: 1) Al unu merita esperantisto elektita de la speciala komisiono doni premian medalon aŭ pendoteleron, kaj atestpaperon por lia merito, okaze de la Kongreso; 2) la 26-a Kongreso nomu el reprezentantaj esperantistoj de diversaj kampoj komisionanojn; 3) ĉiu aktiva membro de J.E.I., J.E.I.-filio kaj komisionano povas rekomendi kandidatojn por la premio al la komisiono; 4) por kovri la elspezojn varbu specialan monoferon.—*Propono de Osaka Esperanto-Societo.*

(5) La Kongreso decidu la dankon al S-ro Ŝigetoŝi Nakamura en Hongkong pro liaj klopodoj, per kiuj li la unua konigis al la mondo per Esp. la starpunktojn de Japanujo en la nuna konflikto.—*Propono de O.E.S.*

(6) La Kongreso decidu la dankon al sennomaj batalantoj esperantistoj, kiuj praktikas Esperanton por internacia korespondado, konsiderante, ke internacia korespondado estas unu grava faktoro de la Esp. movado kaj ke ĝi utilas en la diskonigo de Japanujo.—*Propono de O.E.S.*

(7) La invito de 1939-jara Kongreso al la urbo Osaka.—*Propono de O.E.S.*

し、別頃の如く北海道エスペラント聯盟規約を改正し、北海道エスペラント運動史上に於ける記録的な聯盟總會を終了する。時に午後 3 時。

一同起立。アル・ラ・フラートイお高唱す。この歌の素晴らしい魅力に参加者一同感激。次いで木津會長より閉會の挨拶あり。一同破れる様な拍手の中にこの有意義な、そして北海道エス運動史上に大きな轉換お與えるべき大會を終了した。

北海道エスペラント
聯盟規約

第一條 本聯盟ヲ北海道エスペラント聯盟ト稱シ本部ヲ札幌市南六條西十五丁目相澤治雄方ニ置ク

第二條 本聯盟ハ北海道在住エスペランチストノ希望者ヲ以テ組織ス

第三條 本聯盟ノ組織次ノ如シ

一 吾人ハ北海道ニ於ケルエスペラントノ研究普及ノ健全ナル發達ヲ期ス

二 吾人ハエスペラントノ使用ニ依テ國運ノ進展國威ノ發揚國語ノ尊重ヲ期ス

第四條 本聯盟ハ次ノ事業ヲ行フ

一 毎季一回機關印刷物ヲ發行ス

二 毎年一回大會ヲ開催ス

三 隨時各地ニ講演會展覽會ヲ開催ス

四 其他必要ナル事項ヲ行フ

第五條 本聯盟ハ大會ノ際又ハ適當ナ時期ニ總會ヲ開ク 場合ニヨリ書面ヲ以テ總會ヲ開クコトアルベシ 前項ノ書面總會ハ幹事 2 名以上ノ發議ニヨリ聯盟本部之ヲ行フ

第六條 本聯盟ノ費用ハ次ノ如ク負擔スベシ

一 機關印刷物ノ費用並ニ通信費雜費ニ充ツルタメ各聯盟員ハ聯盟費年額金 20 錢ヲ負擔スベシ

二 講習會展覽會其他各地ニ於ケル事業及大會ノ費用ハ之ニ直接關係アル會員之ヲ負擔スベシ

第七條 本聯盟ニ名譽會長一名顧問若干名ヲ推戴ス

第八條 本聯盟ニ幹事若干名ヲ置ク 幹事ハ各地方會ヨリ一名宛推薦シ毎年總會ニ於テ選定シ本部トノ一切ノ連絡ニ當ラシム 本部所在ノ所屬會ハ事務遂行ノタメ五名以内ノ常任委員ヲ置ク事ヲ得

第九條 本聯盟ハ從來北海道エスペラント運動ニ功勞ノアル道外在住エスペランチストヲ名譽會員トス

第十條 聯盟會員ニシテ綱領ニ違反スル時ハ之ヲ除名ス

第十一條 本聯盟ノ規約ハ總會ノ決議ヲ經ルニアラザレバ變更スルコトヲ得ズ

國際協力三十年の結晶

IEC 辭典完成

五ヶ國語とエスペラントで

電氣工業術語の國際規劃統一を目的に、各國電氣工學會の協議機關として 1906 年設立された IEC (國際電氣工學委員會) は、爾來 30 年にわたつて「電氣工學術語辭典」の編纂に従事してゐたが、今夏イギリスで開かれた今年度總會において、その完成が告げられた。この辭典は 21.5×31cm (約菊倍判) 311 ページの大冊である。各語彙の配列はアルファベット順でなく、部門別にしてあり、各ページを 4 欄に分け、最初の欄には十進法による關係術語の番號、第 2 欄にはフランス語、第 3 欄には英語で、術語とその説明とを與へ、第 4 欄には、ドイツ語、イタリア語、イスパニア語、エスペラントの 4 語で術語が入れてある。

この辭典にエスペラントを入れることになつたのは、1935 年の總會の決議によるのであるが、これが決定を見るまでには、1932 年パリで開かれた國際電氣大會におけるオーストリアの Wüster 氏 (エス獨百科辭典著者) の演説に端を發してゐる。

イタリア國際放送プログラム

2 RO エスペラント版發行か

ローマの短波局 2 RO から毎週エスペラントでの放送を行つてゐることは、すでによく知られてゐるところであるが、この局からは毎月のプログラムを印刷した四六判 20 ページ餘の小冊子“2 RO”を出してゐる。これは現在のところイタリア、イギリス、フランス、ドイツ、イスパニア、ポルトガルの 6 ヶ國語で出されてをり、いづれの版か指定して申込みば送つてくれるが、もし聴取者 1,000 人以上の希望があればエスペラント版を出すことを考慮すると言つてゐる。

宛名は、Ente Italiano Audizioni Radiofoniche, via Montello 5, Romo, Italujo. 通信文は、勿論エスペラントでよい。

British Esperantisto

400 號に達す

Brita Esperanto-Asocio の機關誌 “The British Esperantisto” は、8 月號を以て 400 號に達した。

この雑誌は、1905 年 1 月創刊 34 年にわたる長い歴史を持つてゐる。

郵便局の窓口にエスペラント

・ フ ラ ン ス ・

フランス遞信局では、局報 18 號 (6 月 21 日發行) により、エスペランティストの居る郵便局では、局長は、窓口にその旨の張紙をすることを得ることを報じてゐる。

パリの中央郵便局 (Recette Principale des Postes et Télégraphes de la Seine, 52, rue du Louvre, Paris) でもエスペラントによつて用を足すことができるが、切手蒐集家は、ここへ、エスペラント文の手紙によつて、切手を注文することができる。

新版エスペラント文案内

オランダから最近下記のとほりエスペラント文観光案内 2 種が出された。

LEJDENO 北海に面した大學都市、自然と藝術との美に恵まれたライデン市の観光案内で、37×43cm の片面にはグラビア版で建築物、風景等の寫眞、他面には、原色版の名畫寫眞 3 葉のはいつた豪華なものである。Oficejo de V. V. V. (Fremdultrafika Unuiĝo), Stationsweg, Leiden, Nederlando あてに申しこめば無料で送つてくれる。

VOLENDAM 典型的なオランダ漁村で、色彩に富んだ町として外國からの観光客に知られてゐる。この案内記はエスペラントのみで出されたものである。表紙は非常に美しい木版畫である。この案内記の出されたことは、ラヂオのニュースとして放送された。

申込み先は S-ro H. L. Hartog, Volendam, Holando.

各地報道

- 原稿は 20 字詰に!
- 締切は毎月 1 日着便

東

京

TEK だより

• 清見氏講演「岡倉天心」•

☆最近の動き TEK では、常に修養や社交や東京市への協力や運動全体の発展の爲と云ふ事を忘れずに計畫を進めてゐる。この一ヶ月の出来事は次の通り。○全國大會對策 TEK としての提案に就いて次の二つが決定され既に提出された。a. 後援會の事業存続希望の件。b. 出征中の esp-istoj に感謝決議の件。○水曜例會 8 月の催物、清見陸郎氏の岡倉天心に就いての御研究を 8 月 24 日水曜拜聴した。parolo は全部エス語で行はれ、内容又現時局に即して有意義な會合だった。猶、水曜例會は佐々城先生の Revizoro 益々旺ん。毎回 20 名近い出席者。○OES への水害見舞に對して御丁寧な御返事を頂いた。○北海道大會への saluto に對し programo と記念手拭を御送り下さった。○八月終了講習生勸迎懇親會の計畫、日時 8 月 27 日 19 時より、場所神田綠屋、會費 40 錢、終了生諸君、引き繼ぎ學會水曜會に御出席下さい。○Laborservo 有志が諸事務を手傳つてゐる。成るべく澤山の参加が望ましい。○會計問題、財政難を救ふ爲應急募金をした處お陰様で現在 19 圓 50 錢の基金集積。主として個人及 rondo より

體位向上 Ekskurso 計畫

日時 9 月 18 日(日)午前 8 時半
集合 新宿京王電車改札口前
目的地 南高尾ハイキング
コース (京王新宿驛—御陵前驛—
浅川驛—武甲武雄山麓—梅ノ木平—
峰ノ薬師—大垂水—高雄山—ケ—
ブル終點—山麓—浅川驛—御陵
前驛—新宿驛)
徒歩行程、4 時間強 (10 軒半)
費用 1 圓 50 錢 交通費一切

の貴い據金だ。恒久策としては大衆的會合ある度に募金する方針。○Interparolado の會有志に依つて計畫中、場所は神田綠屋、毎月第 1 木曜 19 時より。會場係須藤氏。

☆委員會の活動 以上の活動の爲には委員會は活潑な活動をしてゐる。第 5 回委員會、8 月 5 日 19 時より。於學會、出席者 11 名。第 6 回(緊急) 8 月 10 日、於學會。出席者 9 名。第 7 回、8 月 18 日 19 時、於學會。出席 9 名。第 8 回、9 月 15 日 19 時、於學會の豫定。

☆各 Rondo の活動 (前號一覽表の續き) 下記一覽表の通り。(石川報)

大

阪

O. E. S. 定時總會

8 月 9 日早稻田クラブ食堂に於て開催、貫名美隆氏司會、出席者 21 名、進藤(委員長)

會 名	曜 日	テキスト及事業	會 場	會 員 數
フロント ロンド	火曜 19 時半	作文課題 會話練習	上野明葉 二階窓際	16 名
マルタ ロンド	土曜 19 時	La fundo de l' mizero 自由作文	新宿森永賣店 二階右隅	10 名
Rubia kunsido	金曜 17 時	初等 lernolibro 中等 Revizoro 豫習	東京海上火災 事務室	6 名

8 月 5 日夜、石川の幹旋にて誕生。Rubia Kunsido は Rondanino たる磯部幸子嬢の命名。例會は毎月第一金曜 17 時、明治生命地階マール。責任者朱華陽氏。

桑原(會務), 貫名(教育), 林(例會), 池田(圖書), 金(會計)の報告の後學會大阪支部代表に池川清を推選決定。更に名古屋大會提出議案の審議に移り, 次年度大會大阪招致案その他を可決。進藤, 桑原, 金, 委員任期満了のため後任委員改選の結果, 松田, 兒島, 小泉に決定す。

Somera Hejmo

大和田さんの御盡力により, 8月13日の週末を利用して, 南海沿線深日の臨海學舎で土曜の晩と日曜日を, 折柄來阪中の三宅史平氏を加へて, 賑やかに過した。

☆講習會と例會 本年度第2回初等講習を兒島壯一指導のもとに, 八月中, 月, 水, 金と開催。參者名 12名内外。O.E.S. 例會は先月號豫告通り早稻田クラブにて, 第1部, 第2部を通じての出席者 20名内外。

ピクニーコ豫告

9月24日(秋期皇靈祭)當日雨天の場合翌25日(日曜日)に順延
行先 お鈴の宮ハイキングコース
費用 35錢(辨當持參のこと)
集合場所 阪和天王寺驛午前9時

(林 報)

名 古 屋

大會せまる中京

☆Samajna kunsido は講習會のため8月中, 中止。

☆初等講習會 8月1日豪雨を冒して集つた受講者 18名。先づ小坂狷二先生から, エスペ란トの使命と題する特別講座を聞き, ABCの第一步をふみ出した。毎週月水金。講師は由比忠之進, 金子美雄, 丹羽正久, 高松重光の諸氏。尙毎月曜日には特別講座を開き若いエスペランティストのためにエス運動の綱領とも言ふべきものを徹底させる。すでに

小坂狷二氏 エスペ란トの使命

金子美雄氏 エス運動の組織

山田 弘氏 時局とエスペ란ト

上記三氏の講座は終り, 由比忠之進, 天野榮十郎, 白木欽松の三氏にもお願いするはずである(演題未定)。

☆大會準備委員會協議 8月10日経過報告と今後の活動に就いての協議。出席者, 小坂, 由比, 内藤, 西田, 高松, 村上。

☆名古屋エス會委員會 (8月15日) 小坂氏宅にて大會への propono 協議。出席者, 小坂, 金子, 由比, 高松, 村上。

(Y. Murakami)

盛 岡

安本嬢歸省

透徹つた空に, 驟雨に洗はれて緋に煌く夏雲が浮ぶ。だが夜ともなれば流石はみちのく露に濡れて巢抱く虫の音色に, 早くも秋のおとなひが, 心の底に冷々と哀調を告げる。

8月19日夜, 湘南の茅ヶ崎から急遽歸盛された安本嬢を MER-cambro に迎へて rondsidi する(井川, 小原, 林, 浅野, 浅田, 岩本)都上りする人の多くに見られる嫌な臭みなど些かも無く, 寧ろそのかみに優る pura な面影と語らひ, MER の爲に心強い氣持に撃たれる。嬢は何時迄も MER-ano として働いてくれるだらう。吾々は夫を心から期待して居る。

其の夜, 嬢から新人の紹介を得て直ちに勧誘の文を認めた處「前から希んで居た」といふ便辭, 秋立つ日の歡びは, 共に鋤を採らうと言ふ此の新らしい同志を得た事に始まる。つぶらな田の實は納め得ずとも, 行く手高く燃え盛る灯を目當てに, 鋤を振り鞭打つ plugebligi の歡びを頌ちつゝ。(岩本)

小

樽

OEA 再興

土岐善麿氏訪問

長くドルマンタであつた小樽エスペラント協會は國策の線に沿ふて再興運動が起されつゝあるが、福田、高橋氏等古い闘士の熱情は眠れる小樽エスペラント文化を再興するに充分であらう。今迄數次の會合を持ち、回覽雜誌發行の件を決定し、其の他研究、運動に張り切つた將來が企圖されつゝある。

☆小樽に於ける現在の會

小樽エスペラント協會 (OEA)

小樽佛教エスペラント會

奥澤クンシード

☆最近の日誌 8月8日福田氏宅にてクンシードを持つた。出席者、福田、高橋、藤川、村田。OEA 今後の方針の議に終始す。回覽雜誌の件が提案され、月末まで原稿提出に決定した。8月15日福田氏宅にて、出席者、福田氏夫妻、高橋、村田。テキスト、フランス篇を使用。佛教エス會合同問題が眞面目に取上げられ、萬難を排してこれが達成に邁進せんことを期す。當分會の方針は研究を主とすることに大體の意見が一致。8月21日(日)には東朝 50 周年紀念講演旅行の途次來樽された土岐善麿氏を福田、高橋、村田が旅宿北海ホテルに訪問しエスペラント、ローマ字等につきお話を承つたが時間の少いのは残念だつた

☆小樽エスペラント協會クンシード會要

日 時 毎週月曜午後七時より

場 所 福田氏宅(永田町 2 ノ 25)

テキスト 當分フランス篇 (村田報)

佛教エス會例會

小樽佛教エス會では會長岡崎英肇氏の肝入りで會場に量徳寺内書院を提供し毎月 7, 14, 21, 28 日の 4 回を例會日に當て、テキストは「イソップ物語」又時折會長の法話を聲くなど非常時下の更生に乗り出した。

飯

塚

KEL 大會返上

本年度 KEL 大會は飯塚市に豫定せられて

あつたが、主催地の同志は滿支へ轉出の爲開催不可能に陥り、大牟田エス會へ窮狀を訴へ KEL 本年大會招請を返上すると共に大牟田に主催をお願いする事となつた。

大

牟

田

KEL 大會引受

8月23日20時より幹事會を開く。

出席者：植田會長、荒木、中川、井上、柴田、西原の諸氏、上野嬢。

本年度九州エスペランチスト聯盟大會は飯塚市に開催の筈なりしも、同市在住同志の中にて大陸へ轉住された方あり準備整はずの理由により大會返上と決定すの報に接し當會長初め一同第14回まで繼ぐ歴史ある KEL 大會の本年のみ中止となるを残念とし當大牟田エス會に引受け開催致してはとの希望あり、植田會長の積極的意見により愈々引受る事に決し、開催日を10月16日(日曜)に豫定し、プログラーモ等の打合せをなし、時局下に開催する大會の事なればなるべく質素にし時局色を取入れる事など協議し23時散會す。(西原)

個人消息

清見陸郎氏北京へ 清見氏は北京へ赴任永住される。(詳しくは「本郷だより」に)

露木氏入院中 久しく病臥中の露木清彦氏は病勢はかばかしからず目下東京市三河島 1-1891 加藤病院に入院中。

木部氏轉職 千葉醫大木部信佳博士は、岡山鐵道診療所に入り、岡山市東古松 358 に居を定められた。

久保氏宛先 當分の間：c/o Brita Esperanto-Asocio, 142, High Holborn, London W. C. 1, Anglujo.

武藤しめ夫人

(武藤於菟氏夫人)7月9日御死去。武藤氏は古いエスペランチスト、故夫人、令息丸楠氏等一家を擧げて同志であつた。哀惜に堪えない。

SUR LA JURNALISMO

新聞雑誌とエスペラント

新

聞

日本學藝新聞 8. 1. 「まさに日本は青年のもの・死力を盡して時局に協力せよ！」——「文化長期戦に説く」三木清氏と、「希望ある革新を訊く」菊岡久利氏との対談記事のうちに、菊岡氏の「エスペラントはどうですか」云々の質問に對し、三木氏「支那人なんかにいまからエスペラントを教へるやうにすればいい。日本人もむづかしい支那語など習はずにエスペラントを習ふやうにすれば便利だ」。

大阪朝日(大分版) 8. 2. 「波蘭から息子ヤ・イ・エスペラントを通じて日本へ老婦人から捜査願ひ」——別府の同志武田信義氏への捜査依頼の手紙について。

大阪毎日(大分版) 8. 2. 「息よ、いづこ？ 海を越えて来た母性愛」同上。寫眞入。

豊州新報 8. 2. 「行方不明の波蘭人を探すエス語が生んだ國民外交に一役の別府市武田氏」同上。

大分新聞 8. 2. 「親心に背く八年・百萬長者の愛息・別府の『言葉の友』に遙々ポーランドから捜査依頼」同上。寫眞入。

福岡日日 8. 2. 「何處も同じ親心・倅の行方をたづねるポーランドの老母」同上。

報知(宮城版) 8. 2. 「エス語を通じて二十年・日獨兩國訓導が交す友情・結ぶ防共・金山校島崎先生とオットー氏」兩氏寫眞入りで、事變下における兩氏のエスペラント文通について報導。

中外商業 8. 6. 「東洋のエス語・新假名文字發明・先づ滿洲國教科書に採用建案」——内容はエスペラントに關係がないが、この標題に「エス語」を“internacia komprenigilo”の意味に使つてゐる。

北海タイムス 8. 2. 「北海道エス語大會」報道記事。

中央新聞 8. 11. 「映畫文化と文字文化——今村太平」のうちに、「エスペラントの如きは、そのやうな文字文化の不便から逃れやうとする窮餘の一手段」。

河北新報 8. 15. 「天下の名曲『荒城の月』」漢譯されて北支へ・晚翠氏の感慨一しほ」の中に、「荒城の月」が「エスペラント語、英語、伊太利語及び獨逸語に翻譯されて既に世界的な存在になつてゐる」とある。

短歌新聞 8. 15. 「最近の名家歴訪」の「定型復歸の心境・朱子學を讀む善齋」中に、「ローマ字論やエスペラント運動をなさつたり(中略)いつも新しい傾向に立つて來られた方云々」。

東京日日 8. 3. 「ニュース籠」欄に「エス語『小坂賞』設定」大會への提案について。

雜

誌

話 7 月號「親日家メゼー博士を訪ふ——白河關太郎」の中に「『私の支那事變觀』といふエスペラントの小冊子を呉れた。」

カタカナジダイ 9 月號「タビビトノテ
チョウヨリ——R. F. ヴォグハン・ババヤソマツホンヤク」——前書きに、ヴォグハン氏がエスペランチストであることを紹介。(イトウコウイチ氏報)

農業日本 8 月號「百姓五題——新農生柴田義勝」の中に「『鋏』の放送に小著『鋏に語る』の國際語版に就てのラヂオ放送をオーストラリアでやつたとの手紙が同地のエスペランチストから來た。フランスの知名なエスペランチストは『鋏に語る』をフランス語に譯して出版するので原著者の肉筆入寫眞を掲出したいからとて私に原稿を書いてくれと言つて來た。」(伊井迂氏報)

地方會雜誌

Fervojisto, La aŭgusto——北支の同志より(淵田多穂理)——報道(東京市丸ノ内鐵道省工務局保線課日本鐵道エス聯盟)

Ora Delfeno, La 2/VII 第二十六回日本エス大會を主催するに就て——外人同志と名古屋エス界(山田弘)(名古屋市中區鐵砲町白木方名古屋エス會)

Verda Monteto Septembro——Hundo kaj lia Ombro (J. Maeda)——國際語問題小論(Macuŝita)(和歌山市小松原通り6丁目目前田米美方綠丘會)

〔公 告〕

エスぺラント運動後援會

報 告 (第三年) 5

★第15回幹事會 8月25日(木) 7.00-10.00
學會にて。

(出席) 三ツ石, 佐々城, 岩下, 大崎, 萬澤, 石堂, 増田, 酒井の各幹事。ならびに, 三宅學會書記。

〔協議・決定事項〕

◇第3年度を迎えて, はやくも半ヶ年に垂んとする日数がすぎた。

この間のわれわれの活動は, すでに, 誌上數度にわたつて報告せられているとおりでである。

われわれは, われわれの短い歴史をふりかえつて, ともかくも一應の満足を感じるとともに, のこる半ヶ年において, さらに遺憾なきを期したいとおもうのである。

かくて, われわれは, われわれの認識, 論斷, 方法に再批判を試みる必要に促され, こん回の幹事會において, これが主要議題として上せられることになつた。

◇エスぺラントによる, 國外にたいする事變の眞意義の闡明, および, 日本文化の紹介, これが本會の主なる課題であることは, こん後においても変わりはないが, 文化團體としての立場から, 後者により重きがおかれるように望まれた。

◇そこで, 新しくエス譯する日本文學には, 何をえらぶべきか? 藝術的にして, 大衆にアツピールする適當なものを考究中であつたが, この問題決定には, 他の學術・文化諸團體との提携が要望せられている折柄, 『文藝家協會』の意見を参考に徴することにした。たゞ, 雜談的に『麥と兵隊』が有力視されていた。

◇第3年度から新しく幹事の任をお引受けくださつていた江上不二夫氏は, こん回, ご一身上のご都合でお辭めになつた。

★さる7月の初め, われわれは, 本會出版物のうち, 下のごときエス文, 國外向けパンフ

レット——Claude Farrère: „IMPRESO PRI JAPANUJO SUB LA KONFLIKTO“
D-ro Istvan Mezey: „LA NUNA ĈINA AFERO“ „VOJO AL LA PACO DE L'ORIENTO“ „MARŜO PATRIOTA“ „KRONOLOGIA KLASIFIKO DE LA ARKITEKTURO EN JAPANUJO“ „PARLAMENTA PAROLADO DE LA MINISTRO DE EKSTERAJ AFEROJ“ „PRUDENTO KAJ LA NUNA AFERO“——を一揃い, 約1500通をI.E.L.のdelegitojやgrupojえあてておくつたが, このほど, その返辭が届いた。

いま(8月25日現在)來ているのは, 全部で37通。

これを國別にみると, フランスがいちばん多く11通, つぎがイギリスの3通, オランダ, スイス, チェコスロヴァキア, ハンガリー, ホーランド, フィンランド, コーチンチャイナは, それぞれ2通づつ, アメリカ, イタリア, ベルギー, オーストラリア, シヤム, ジャヴァ, アルジェリアは, 各1通である。

さて, これらの外國の同志たちは, われわれにどんな挨拶をおくつてきたか? かいつまんで申しあげると, まづ, そのほとんどが非常に好意的で綺麗なパンフレットをいろいろおくつていたゞいて, ありがとう, たいへん面白かつた, 日本を知るに役立つた。このつぎもどうぞ, といつた調子のが多く, 事變にたいしても, だいぶぶん肯定的で, 日本の眞意を了解したとゆうのが壓倒的で, ほんのすこし了解したとゆうのがこれにつぎ, 遺憾ながら了解しがたいとゆうのは, 3通ほどで, フランス, スイス, フィンランドからのものであつた。ことにフィンランド氏のは, 全く否定的であつた。

なお, 比較的無難なのを二三ご紹介申しますと, 自分の街の新聞に翻譯して載せたいから引續いておくつて欲しい, とゆうような熱

心なのや、貴國の非常によい宣傳になりますよ、多くの間違つた意見を正すことができます。貴方方の高貴なご努力にたいし祝賀の辭を申述べます。といつたようなはなはだお世辭のいいのや、また、フランス人で、吾々は日本からとても遠く離れて住んでいる。そして、たいへん稀にしか事變について報らされていない、だからよく知りませんね、とゆうようなイージーゴーイングなのや、さまざまであつたが、反對のはうでは、スイスからのので、たいへん面白いパンフレットをいたゞいた、

私は支那からも印刷物を受け取つている。貴方方が貴國に住んでいる支那人にたいし afa-bla であるとうことは當然なことだ、多くのヨーロッパ人は、支那と戦ふ日本を了解しないだらう。おなじようなので、どうもありがとう、私は 18 年もまえから日本の同志と文通している、私の家へ日本の同志をお客として迎えたことすらある、私は日本人がたいへん好きだ、日本人の同情者だ。だが今回の事變に關する限り日本人と同意見たるを得ない。といふのである。——酒井——

第三年度後援會寄附者芳名 (敬稱略)

自 7 月 26 日至 8 月 25 日

10 圓	山 形	篠 田 秀 男	計	31 圓
1 圓	熊 本	宇 土 エ ス 會	前號迄	744.77 圓
20 圓	神 戸	月 本 喜 多 治	合計	775.77 圓

——松本——

本 郷 だ よ り

今月號に清見さんの「岡倉天心」をいただくことのできたのは大きなよろこびです。

清見さんは文筆家としてのみでなく、われわれにとつては、「寡婦マルタ」の譯者として、その名を親まれてゐられたのですが、長らくエス界を離れてゐられました。

長いあひだの御研究の結果として、改造社から「岡倉天心傳」をお出しになつたのを

の一端についてでも聞かしていただければ、いまおなじ方向をたどりつつあるエスペランティストにとつて得るところが多からうといふので、學會が幹旋して、東京エスペラントクラブ主催で 8 月 24 日講演會を開いた、そのときのお話の原稿です。

いはば、これは、清見さんがエスペラント界へお歸りになつたお土産とでもいふものです。ところが、ちやうどい

機會に、この東洋文化紹介の先覺者についての御研究

ま、この「本郷だより」を書いてゐるところへいただいたおたよりによると北京の敬天塾に日本語教授として招聘され 9 月 14-5 日ころ御出發になるとのことですから、はからずも、それは同時に、おき土産ともなつたわけです。

そのおたよりの中で、おひおひ時機を見て中國エスペラント運動の再建にも努力したいと言つてゐられます。おほいに期待したいと思ひます。

☆

今月號から、科學欄を、江上さんの助手として、河合貞吉氏にお手傳ひいただくことになりました。

毎月一回
一日發行

エ ス ペ ラ ン ト

第 九 年
第 十 號

昭和十三年九月十日 印刷
昭和十三年十月一日 發行

編輯兼
發行
印刷人

大 井 學
竹 田 佐 藏
東京市神田區三崎町二ノ四

定價一部20錢・送料5厘

6 月分 1 圓 20 錢・送料共
1 年分 2 圓 40 錢・送料共

印刷所

一 匡 印 刷 所
東京市神田區三崎町二ノ四

發行所 財團法人日本エスペラント學會 振替東京 11325
所 東京市本郷區元町 1 丁目 13 番地 4 電話小石川 5415

安 心 し て
推 薦 で き る 獨 習 書

外國語の素養ある者のための國寶的名著

小 坂 狷 二 著

エ ス ペ ラ ン ト 捷 徑

四六判・150 頁・50 錢・送料 6 錢

著者は、云ふまでもなく、わが國エスペラント界の最高權威。この捷徑は、その人の名著で、幾十種のエスペラント獨習書中に比類なき至寶である。一冊を、前後兩篇に分け、前篇には、豊富な文例を交へて、系統的に文法全般を教へ、後篇には、多くの読みものを與へ、これに譯文と親切な註釋を加へてある。本書一冊を徹底的に讀破すれば、類書十冊について學ぶよりも遙かに確實な實力を獲得することができる。

☆

小學校卒業だけの人のための最好伴侶

日本エスペラント學會編輯部編

エ ス ペ ラ ン ト 講 座

菊判・104 頁・50 錢・送料 6 錢

一卷を三篇にわけ、上篇は、外國語の知識の全然ないものにもよくわかるよう、全くの ABC から始めて、初等文法一般を説き、中篇は、高等文法、後篇は、親切な譯註附きの讀物を多數入れてある。これについて學べば、小學校卒業だけのものでも、最短期間に最大の實力を得ることができると請合ひである。

☆

宣傳用書を兼ねた豆戰鬪艦

城 戸 崎 益 敏 著

エ ス ペ ラ ン ト 案 内

四六判・48 頁・30 錢・送料 3 錢

一頁に一項目づつ盛り、知識十五項、文法十五項、讀物七課。全文 6 ポイントおよび 7 ポイント活字でぎつちりつめこんであるから、内容は普通の本の百數十頁分あつて、これ一冊で、エスペラントとは何かといふことから、文法一般まで知りつくすことができる。寫眞版凸版四十餘個入り、印刷鮮明、これを手にとれば、誰でもエスペラントをやつてみたくなること請合ひゆゑ、宣傳用として効果百프로ツェント！

Plena Vortaro

値 下 げ

新定價 5 圓 30 錢・送料 21 錢

フランの下落と同率に値下げ出来なかつたのは發行元定價引上げ(新定價 70 fr.=時價約 6 圓 75 錢)になつたためと、大量輸入不可能のため送料が高くなつたためです

「この際、ごなたもお買ひください」ご云ひたいのですが、品不足のため申されません。特に眞摯な研究者だけお買ひください。他の洋書は全部犠牲にしても、研究にぜひ必要なザメンホフ著作書と Plena Vortaro だけはひきつづき少部數づつ輸入するつもりですから、あはてずに、順次、必要なものから、1 部づつ御注文ください。

Heroldo de Esperanto

豫約流れのものが少しあります。着金次第既刊分から取揃えお送りいたします。

下半期半年分 6 圓 75 錢 3 ヶ月分 3 圓 60 錢

最近號 1 部送料共 35 錢 舊號見本 1 部 15 錢

上半期分 (3 揃限り) 4 圓 50 錢

(但し下半期分豫約者へは 3 圓 50 錢で提供)